Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

הײנט 8 זײטען.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 178 | Łódź, Czwartek 1 sierpnia 1929 r. | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז דאנערשטאג, כד תמוז תרפ"ט | 178

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71.

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

גרויסע הלואה פאר ארץ-ישראל

דיסקוסיע אין פינאנץ-קאמיסיע פון קאנגרעס

ציריך, 31 (יט"א טעלעגראפיש).

אין מיטעלפונקט פון די בעראטונגען אין דער פינאנץ-קאמיסיע שטעהט די פראגע וועגען א גרויסע הלואה פאר ארץ-ישראל. א רייה רעדנער האבען אנגעוויזען אויף דער וויכטיגקייט פון א גרויסער הלואה. די דיסקוסיע פיהרט זיך ארום דעם כאראקטער פון דער הלואה, ס'האנדעלט זיך וועגען דעם, צי די הלואה זאל זיין אן אינטערנאציאנאלע און זאל געשטיצט ווערען דורכ'ן פעלקער-בונד, אדער זי זאל זיין א אינערליך ציוניסטישע.

פאליטישע קאמיסיע וועגען כותל-מערבי

ציריך, 31 (יט"א טעלעגראפיש).

אין פערלויף פון היינטיגען טאג זענען פארגעקומען זיצונגען פון די קאמיסיעס. די פאליטישע קאמיסיע האט בעטראכט די פראגע וועגען דער כותל מערבי. פון דער הרבנות הראשית אין ירושלים איז אנגעקומען א דעפעשע, אין וועלכער דער קאנגרעס ווערט אויפגעפאדערט צו פראטעסטירען און אננעהמען אן אקציע געגען די נייע בוי-ארבייטען פון די אראבער ביי דער כותל מערבי. די בעראטונגען פון דער קאמיסיע זענען טאקע געווען אונטער'ן רושם פון דער האזיגער דעפעשע.

קאלאנעל קיש האט ערקלערט, אז לארד טשענסאלאר האט איהם פערזיכערט, אז די פראגע פון כותל מערבי וועט געלעזט ווערען על צד היותר טוב, דעריבער איז איצט פריהצייטיג אנצונעהמען צו שארפע רעזאלוציעס. ראגעגען זשאבאטינסקי האט געהאלטען א שארפע רעדע, אין וועלכער ער האט אנגעוויזען, אז די אראבער ווערען וואס אמאל דרייסטער און דער קאנגרעס דארף אמשארפסטען פראטעסטירען געגען דער יודישער עולה ביי דער פראגע פון דער כותל מערבי.

גענעראל-דעבאטע

ציריך, 31 (יט"א טעלעגראפיש).

אויף דער דינסטאג'דיגער אווענד-זיצונג האט גערעדט הרב זלאטניק. ער האט שארף קריטיקירט די עקזעקוטיווע. פאר איהר מוטלאזער פאליטיק צום סוף ערקלערט ער, אז די קענאדער ציוניסטען וועלען שטימען פאר דעם אפמאך וועגען דער פערברייטערונג פון דער יודישער אגענץ.

רעד. מארים מייער זאגט זיך ארויס פאר דער פאליטיק פון דער עקזעקוטיווע. ער האלט, אז מ'דארף בריהערליך אויפנעהמען די נישט-ציוניסטען, וועלכע קומען מיטארבייטען.

קורט בלומענפעלד איז פאר א קאאליציע-פאליטיק, וואס דארף ברענגען צו א הסכם. זשאבאטינסקי — זאגט בלומענפעלד — איז א גוטער רעדנער, אבער א שלעכטער פאליטיקער. ער איז א ווונדערליכער מענש פול מיט סתירות. ער איז געגען דער א"י רעגירונג און איז אן אנהענגער פון פערוואנדלען א"י אין אן ענגלישער דאמיניע. ער אפעלירט צו די רעוויזיאניסטען, אז זיי זאלען זיך נישט אנטקעגענשטעלען דער פערברייטערונג פון דער אגענץ, ווייל מיט דעם וועלען זיי שטערען דעם אויפבוי פון א"י.

ד"ר בערנהארד, דער פיהרער פון די ציוניסטען אין אלט-רומעניען שטיצט די עקזעקוטיווע.

ד"ר אלשוואנגער (דרום-אפריקא) פאלעמיזירט מיט הרב בערלין.

ארוו. שווארצבארד (מערב-גאליציען) פערטיידיגט די עקזעקוטיווע און ווייזט אן אויף די פאקטישע ערפאלגען, וואס זי האט דערגרייכט. די ערפאלגען זענען אבער געווען איינצעלנע. דער סיסטעם פון אפארטוניזם איז די טראגעדיע פון ציוניזם זאגט דער רעדנער. ער בערעכטיגט טיילווייז די שטעלונג פון זשאבאטינסקי. ווייטער פראטעסטירט דער רעדנער געגען דעם נישט ערנסטען פערהאלטען זיך פון גרינבוים און זשאבאטינסקי.

דער רעדנער דערצעהלט, אז אין אן ארטיקעל פון השומר-הצעיר איז בערעכטיגט געווארען די שטעלונג צו די ציוניסטען אין סאוועט-רוסלאנד, ווייל די ציוניסטען זענען „קאנטר-רעוואלוציאנערען“ דער רעדנער וואונדערט זיך, ווי אזוי דאס קען פארקומען. בעת ער רעדט וועגען דעם ענטשטעהט אויף דער גאלעריע א טומעל. לעא מאצקין, וועלכער פיהרט דעם פארזיץ, בערוהיגט די גאלעריע.

דעפ. דר. רייך

זאגט זיך ארויס פאר דער פערברייטערונג פון דער אגענץ און פאר דער צוציהונג פון נישט-ציוניסטען, בפרט פון אמעריקא. די אמעריקאנער יודען, רופט אויס ד"ר רייך, האבען געראטעוועט פון אונטערגאנג מיליאנען יודען פון מזרח-אייראפא. ער פאדערט אויף צו שענקען צוטרוי דעם עקזעקוטיוו אין דער פערברייטערטער אגענץ, וואס ווערט איצט געשאפען.

לעא מאצקין טיילט מיט וועגען טויט פון טשערנאוויטש. זיין אנדענק ווערט בעעהרט מיט אויפשטעהן פון די ערטער.

דאס ווארט בעקומט סטיפען וויז. ער ווייזט אן אויף דער אינדיפערענץ פון דער א"י רעגירונג צו דער נאציאנאלער היים. רעדט וועגען די פערפאלגונגען אויף די ציוניסטען אין סאוויעט-רוסלאנד.

היינט — זיצונגען פון קאמיסיעס

ציריך, 31 (י.ט.א. טעלעגראפיש) היינט וועט קיין פלענארע זיצונג נישט פארקומען. ס'וועלען ארבייטען די קאמיסיעס. אלס פארזיצער פון פערמאנענץ אויסשוס איז געוועהלט געווארען בן-ציון מאסינזאן, אלס וויצע-פארזיצער — אב גאלדבערג.

רעוויזיאניסטען געהען נישט אין דער אגענץ

ציריך, 31 (י.ט.א. טעלעגראפיש) ס'האט זיך פערענדיגט די אלוועלטליכע קאנפערענץ פון די רעוויזיאניסטען. ס'איז בעשלאסען געווארען זיך נישט צו בעטייליגען אין דער יודישער אגענץ, אפילו אלס אפאזיציע. דאגעגען איז בעשלאסען געווארען זיך צו בעטייליגען אין די ציוניסטישע קערפערשאפטען און אין אקציאנס-קאמיטעט, כדי צו האבען א קאנטראל איבער דער טעטיגקייט אין א"י.

בריף פון דער ענגלישער רעגירונג

ציריך, 31 (י.ט.א. טעלעגראפיש). דער י. ט. א.-קארעספאנדענט האט דערהאלטען דעם פולען טעקסט פון דעם בריף, וועלכען די ענגלישע רעגירונג האט צוגעשיקט צו דער ציוניסטישער ארגאניזאציע וועגען דער יודישער אגענץ. דעם בריף האט ארויסגעשיקט דער באמטער פון קאלאניאל-מיניסטעריום, וויליאמס. דער בריף איז אדרעסירט צום סעקרעטאר פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און פעררופט זיך אויף א מינדליכען געשפרעך, וועלכען ס'האבען געהאט אין קאלאניאל-אמט דער געוועזענער סעקרעטאר פון דער ציונ. ארגאניזאציע שטיין און מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע בראדעצקי.

בעת'ן געשפרעך האבען די ציוניסטען ארויס-געזאגט זייער פערלאנג צו בעקומען די פערזיכערונג, אז אין פאל ווען די פערברייטערטע אגענץ וועט אויפגעלעזט ווערען, זאל די ציוניסטישע ארגאניזאציע צוריק אנערקענט ווערען אלס יודישע אגענץ.

אינ'ם בריף ווערט מיטגעטיילט, אז די רעגירונג וועט עס טון, אויב זי וועט נאך דער אויפלעזונג פון דער פערברייטערטער אגענץ איינזעהן, אז די ציוניסטישע ארגאניזאציע וועט ענטשפרעכען די בעדינגונגען פון § 4 פון מאנדאט.

שארפער אינצידענט

אוסישקין—סאקער

ציריך, 31 (טעלעגראפיש) אויף דער קאנפערענץ פון די ענגלישע ציוניסטען איז היינט געקומען צו א שארפען סכסוך צווישען אוסישקינ'ען און הארי סאקער ביים בעהאנדלען די פראגע וועגען די אויפגאבען פון קרן-קימת.

ציריך, 31 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער פערמאנענץ-אויסשוס האט היינט געוועהלט 11 קאמיסיעס: פאליטישע, וועגען דער אגענץ, פינאנ-סען, תרבות, ארגאניזאציע, עליה ועבודה, פאר אגראר-קאלאניזאציע, פאר שטעטישער קאלאניזא-ציע, ביודזשעט, געזונדהייט און א רעזאלוציע קאמיסיע.

דער טומעל ארום די בוי-אר-בייטען ביי דער כותל-מערבי

ציריך 31 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די לעצ-טע ידיעות וועגען ערלויבען די מוזולמענער זיי-ער בוי-ארבייטען ביים כותל מערבי האבען דא ארויסגערופען א געוואלדיגע פערביטערונג. די ציוניסטישע עקזעקוטיווע וועט אננעמען ענערגישע שריט.

ווי דער י.ט.א. קארעספאנדענט דערוויסט זיך, וועט פרעז. ווייצמאן זיך ווענדען צו דער ענגלישער רעגירונג מיט א פאדערונג צוריקצוצי-העו די ארויסגעגעבענע ערלויבניש. וואהרשיינ-ליך וועט א קוריער אפפאהרען קיין לאנדאן אין ספעציעלער שליחות פון דער ציוניסטישער עקזע-קוטיווע.

א גליך פון דער פרידענס-קייט

איז די האאגער פאליטישע קאנפערענץ

א רעדע פון פרעמיער בריאן אין פארלאמענט

פאריז, 31 (אטע) די זיצונג פון פראנצוי-זישען פארלאמענט האט זיך אנגעהויבען היינט פונקט 3 א זייגער נאכמיטאג. דאס ערשטע ווארט האט בעקומען דער נייער פרעמיער בריאן, וועלכער האט קודם כל געשיקט א בעגריסונג דעם קראנקען פואנקארע. דאן האט ער גערעדט וועגען די אויפ-גאבען פון דער נייער רעגירונג און וועגען דער נאה-הענטער פאליטישער קאנפערענץ. צו. אנג. האט בריאן געזאגט: די האאגער קאנפערענץ וועט זיין א לעבענס-וויכטיגער גליד אין דער קייט פון דער פרידענס ארגאניזאציע. אונזער פראגראם ביי דער האזיגער אינטערנאציאנאלער דיסקוסיע איז די פעס-טיירינג פון די רעכט און אינטערעסען פון פראנק-רייך. מיר האבען צו דעם נויטיג דעם פערטרויען פון פארלאמענט.

דער פארלאמענט האט אויסגעדריקט צוטרויען דעם פרעמיער בריאן מיט 325 שטימען געגען 136.

קאנפיסקירט צייטונגען אין קאטאוויץ

קאטאוויץ, 31 (אטע) די פאליציי-דירעקציע האט נעכטען ווידער קאנפיסקירט פאלגענדע צייטונגען: „ברעסלויער צייטונג“, „ברעסלויער נייעסטע נאכריכטען“, „פאסישע צייטונג“, „בערלינער טאגעבלאט“ און „גאזעטא ראבאטניטשא“. אלע צייטונגען זענען קאנפיסקירט געווארען צוליב ארטיקלען וועגען אוליטץ-פראצעס.

מוראדיגע שרפה אין סאראיעווא

בעלגראד, 31 (אטע) אין סאראיעווא איז היינט אינדערפריה אויסגעבראכען א מורא'דיגע שרפה אויפ'ן סאראיעווער וואקזאל. אלע באהן-לאגער זענען פערברענט. די שרפה איז נאך נישט איינגעלאשען. די ביז איצטיגע שאדענס בעטרעפען 8 מיליאן דינאר.

עפענטליכער גרוס.

מיט די אלע פעראיינס מיטגלידער ווי אויך פיה-סוחרים, מיט וועלכע איך האב נישט געהאט די מעגליכקייט זיך צו געזעגענען, בעזונדער די פעראיינס-מיטגלידער, וועלכע האבען מיר צוגעטיילט כבוד בעת מיין אפפאהרען אויף קוראציע, שיק איך פון דערווייטענס מיינע הארציגסטע גרוסען.

(—) יהודה יוסף אדלער

פרעזעס פון הורטאווניקעס שעכטער-פעראיין, פאדזשעטשנא 10

בוסק, 1 שערפיען 1929.

אנאנסן אין „נייעם פאלקסבלאט“ האבען דעם גרעסטען ערפאלג!

לאדזשער שטאט-טעאטער ציגעל-גאס 63

גאסטראלן פון דער ווילנער טרופע אנפ. מ. מזאה יאר XIV

היינט, דאנערשטיק, 8.30 אוונט

„קדוש השם“ — פון — שלום אש

מארגן, פרייטיק — צום 3-טן מאל — „אונטערוועלט“

בילעטן פרייזן פון 1 זל. ביז 5.50

בילעטן צו באקומען פון 11 ביז 2 און פון 6 נאכמ. אין טעאטער-קאסע.

פּוילען אויף דער פּאָליטישער קאָנפערענץ

געשפּרעך פון „נייעם פאָלקסבלאַט" מיט'ן אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי

וואַרשאַ, 31 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז קיין ווארשאַ אָנגעקומען דער אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי. אין אַ געשפּרעך וואָס דער קאָרעספּאָנדענט פון נ. פאָלקסבלאַט האָט געהאַט מיט'ן מיניסטער, האָט דער מיניסטער ערקלערט:

אויף אַ קאָנפערענץ וועלכע כ'האָב געהאַט מיט'ן נייעם פראַנצויזישן פּרעמיער בריאַן איז פעסטגעשטעלט געוואָרן, אַז פּוילען וועט זיך בעטייליגען אין דער פּאָליטישער קאָנפערענץ אין האַאַג. באַלד נאָך די בעראַטונגען, וואָס ס'וועט איצט אָפּהאַלטען די פּוילישע רעגירונג, וועט פעסטגעשטעלט ווערען אונזער ליניע אויף דער קאָנפערענץ און איך וועל אַרויספאָהרען קיין האַאַג. אונזער גענויע שטעלונג קען דער מיניסטער זאַלעסקי נאָך נישט פאַרעפענטליכען, הגם די פּרינציפּיעלע ריכט־ליניען פון אונזער פּאָליטיק זענען שוין מיט בריאַנען אַרומגערעדט געוואָרען.

אַ געשלעג וועגען אַ גרעניץ

מיט 22 טויטע און 17 פערוואונדעטע.

לאָנדאָן, 31 (אַטע) מ'מעלדעט פון מעקסיקאָ, אַז נעבען אוזאַבאַ אין שטאַט וועראַ־קרוז איז אויסגעבראָכען אַ מחלוקה צווישען צוויי פערמערס וועגען אַ גרעניץ. ס'איז ענטשטאַנען אַ גרויס געשלעג, בעת וועלכען עס זענען דערהרגעט געוואָרען 22 פּערזאָן און 17 זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען.

דיפּלאָמאַטישע רעפּעראַטען אין פּאַריז

פּאַריז, 31 (אַטע) נאָך דער סעפּטעמבער־סעסיע פון דער פעלקער־ליגע, וועלען קיין פּאַריז קומען עטליכע אָנגעזעהענע דיפּלאָמאַטען, וועלכע וועלען האַלטען אַ רייהע רעפּעראַטען. עס זאָלען קומען בענעש, גר. סקשינסקי, גר. אַפּאַני און ד"ר ווירט.

„ראַזוואָי"־געזעלשאַפטען

נעהמען זיך ווייטער צו דער אַרבייט

פּויזען, 31 (י.ט.אַ. טעלעפאָניש) דאָ איז פאָרגעקומען אַ בעראַטונג פון די „ראַזוואָי"־געזעלשאַפטען. די בעראַטונג האָט בעשלאָסען אויף סוף אויגוסט צוזאַמענצורופען אַן אַלפּוילישען ראַזוואָי־צוזאַמענפאָהר. אויפ'ן צוזאַמענפאָהר וועלען בעטראַכט ווערען די מיטלען, ווי אַזוי צו שטאַרקען די באָיקאָט־בעוועגונג, ווי אַזוי צו ענטיודישען די ווירטשאַפט, בפרט אין מזרח־פּוילען.

אַ יוד ערָאָבערט דעם וועלט־באָקס־טשעמפּיאָנאַט

ניו־יאָרק, (י. ט. א.) דער בעריהמטער באָקסער דזשעקי פילדס, וועמענס אייגענטליכער נאָמען איז יעקב פינקעלשטיין, האָט ערָאָבערט דעם וועלט־באָקס־טשעמפּיאָנאַט פון שווערען געוויכט, בעזיגענדיג דעם באָקסער דזשעני דאַנדי.

פילדס איז אַלט 20 יאָהר און שטאַמט פון לאָס־אַנדזשעלאָס.

רוסיש־כינעזישער קאָנפליקט

ווידער זיך פערשאַרפט

מאָסקווא, 31 (ספּ. טעל.) די סאָוויעטישע רעגירונגס־קרייזען מעלדען, אַז די כינעזישע רעגירונג האָט אין כאַרבין געמאַכט אַ רעוויזיע אין דער באַנק פאַר'ן ווייטען מזרח און איבערגענומען די פערוואַלטונג פון דער באַנק אין איהרע הענד, אַריינגעצענדיג ראַרט איהרע בעאַמטע און דירעקטאָרען.

די כינעזער האָבען אויך פערלאַנגט, אַז מען זאָל זיי אָפּגעבען די שליסלען פון די רעפּאָזיטען־קאַסעטקעס, דראָהענדיג מיט געוואַלד־מיטלען אויב מען וועט זיך נעגענשטעלען.

די סאָוויעטישע רעגירונג ערקלערט דעם ראַזיגען פאַקט אַלס פּראָוואָקאַציע פון דער כינעזישער רעגירונג, און אַלס פערשאַרפונג פון'ם רוסיש־כינעזישען קאָנפליקט, ווייל די באַנק פון ווייטען מזרח האָט זיך קיינמאָל נישט געמישט אין פּאָליטיק און געפיהרט אַ ריין־פינאַנסיעלע טעטיגקייט, דינענדיג די ווירטשאַפטליכע אינטערעסען פון כינא.

ווירטשאַפטליכע פעראייניגונג פון אייראָפּא

מוסאָליני'ס עצה פאַר די אייראָפּעאישע רעגירונגען

פּאַריז, 31 (אַטע) אין „זשורנאַל" איז אָפּגעדרוקט אַן אַרטיקעל פון מוסאָליני וועגען דער ווירטשאַפטליכער לאַגע אין אייראָפּע.

מוסאָליני שרייבט, אַז די פעראייניגטע שטאַטען האָבען אין זייערע הענד 60 פּראָצענט פון דער נאַפט־פּראָדוקציע אין דער גאַנצער וועלט, אַ העלפט פון דער אייזען און שטאָל פּראָדוקציע, ניי־צעהנטעל פון דער אויטאָ־פּראָדוקציע, קיין שום פאָלק, שרייבט מוסאָליני, קען דערביי נישט קעמפען וועגען העגעמאָניע אויפ'ן עקאָנאָמישען געביט. מוסאָליני עצהט דעריבער, אַז ס'זאָל געשאַפען ווערען אַ ווירטשאַפטליכע פעראייניגונג פון אייראָפּע.

420 שעה אָהן איבעררייס אין דער לופטען

דער וועלט־רעקאָרד פון אַמעריקאַנער פליהער

ניו־יאָרק, 31 יולי (טעל.) היינט 3 אַ זייגער פאַרטאָג, לויט דער אייראָפּעאישער צייט, איז דער אַעראָפּלאַן „לאָויס־ראָבין", וואָס האָט געשלאָגען דעם וועלט־רעקאָרד פון לאַנג האַלטען זיך אין דער לופטען, זיך אַראָפּגעלאָזט אויף דעם פליה־פּלאַץ לאַמבערט אין סט. לואיס.

דער אַעראָפּלאַן איז געפלויגען אָהן אַ איבערהער פון 13־טען יולי אַן, ד. ה. 420 שעה מיט 21 מינוט, שלאָגענדיג דעם פריהערדיגען וועלט־רעקאָרד מיט 173 שעה.

די בענזין האָט צוגעשטעלט אַ ספּעציעלער אַעראָפּלאַן, וועלכער האָט אויפהאַלטענדיג זיך איבער די רעקאָרד־פליהער, דורך אַ לאַנגער גומי־קישקע אָנגעפילט דעם רעזערוואואַר מיט בענזין.

אין אַלגעמיין האָט דער הילף־אַעראָפּלאַן די העלדישע פליהער צוגעשטעלט 47 מאָל בענזין און 30 מאָל לעבענס־מיטעל. דער אַדורכגעפלויגענער שטח בעטרעפט 41,250 קילאָמעטער.

כאָטש עס האָט געגאָסען אַ גרויסער שלאַגס־רעגען זענען ביידע פליהער אָפּגעהאַרט געוואָרען דורך אַ רואיגען עולם, צווישען אַנדערע, זענען זיי אויך בעגריסט געוואָרען דורכ'ן בעריהמטען פליהער לינדבערג.

די פליהער פיהלען זיך גוט און מונטער. זיי בעקומען אַ פּריז פון 50 טויזענד דאָלאַר.

פלאָט־ענטוואָפנונג צווישען אַמעריקא און ענגלאַנד

לאָנדאָן 21 (ספּ.טעל.) די „מאָרנינג פּאָסט" טיילט מיט, אַז די געשפּרעכען, וואָס דער ענגלישער פּרעמיער־מיניסטער מאַקדאָנאַלד האָט געפיה־ט מיט דעם אַמעריקאַנישען אַמבאַסאַדאָר אין ענגלאַנד גענעראַל דאַוועס, האָבען דערפיהרט צו אַ פולער הסכמה צווישען ענגלאַנד און אין אַמעריקא אין דער פראַגע פון ענטוואָפנונג אינ'ם קריגס־פלאָט.

די ביידע דערמאָהנטע מלוכה־מענער האָבען שוין אַפילו אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן און פּרטים צו דער פאָרשטעהענדער אינטערנאַציאָנאַלער ענטוואָפנונג אויפ'ן ים.

„שוואַרץ־קינצלער" אַפּערירען קאַפּיטאַן קאַוואַלטשיק,

וואָס האָט געוואָלט פליהען פון אייראָפּא קיין אַמעריקא

דער נעכטיגער „קוריער אילוסטריאַוואַני" שרייבט: דער אַעראָפּלאַן „פּאָלאָניאַ" פליהט אינגיכען אָפּ פון אייראָפּא קיין אַמעריקאַ. מיט'ן אַעראָפּלאַן האָבען געוואָלט פליהען די פּוילישע לופט־פליהער קליש און קאַוואַלטשיק. פּלוצלונג איז דער פליהער קאַוואַלטשיק אָפּגערופען געוואָרען און זיין אָרט וועט פערנעהמען פּאָרוטשניק קאַלינא. די סיבה פון דער דימיסיע פון קאַוואַלטשיק'ן איז פאָלגענדע: ווי בעקאַנט וועלען די פליהער וואָס ווילען די ערשטע אַדורכפליהען פון אייראָפּע קיין אַמעריקא בעקומען בעלוינונגען אויף אַ סומע פון 2 מיליאָן דאָלאַר. צוליב דעם איז קאַפּיטאַן קאַוואַלטשיק אַריינגעפאַלען אין די הענד פון אַפּעריסטען, וועלכע האָבען געוואָלט ציהען מאַטעריעלע נוצען, אין פאַל ווען די רייזע זאָל זיך איינגעבען. עטליכע פּוילישע ספּיריטיסטען, וואָס געפינען זיך אין רוים האָבען איהם גענומען אין דער אַרבייט אַריין, און האָבען ערקלערט קאַוואַלטשיק'ן אַז ער וועט בעת דער רייזע דערהרגעט ווערען און די רייזע קען זיך נאָר איינגעבען ווען קאַוואַלטשיק וועט זיך אונטערגעבען אונטער עקספּערימענטען פון „שוואַרץ־קינצלעריי". פאַר דעם מוז זיי קאַוואַלטשיק גאַראַנטירען 15 פּראָצענט פון זיין עווענטועלען פערדינסט. די ספּיריטיסטען האָבען מיט קאַוואַלטשיק'ן געמאַכט פערשידענע עקספּערימענטען, צוליב דעם האָט דער קאָמיטעט וואָס פינאַנסירט די רייזע איבערגעריסען דעם קאָנטראַקט מיט קאַוואַלטשיק'ן.

אַ חוב פון 400 מיליאָן דאָלאַר

האָט אַמעריקא געשענקט פראַנקרייך

וואַשינגטאָן, 31 (אַטע) דער אַמעריקאַנער פינאַנץ־מיניסטער מעללאָן האָט איבערגעגעבען אַ נאָטע דעם פראַנצויזישען אַמבאַסאַדאָר אין וואַשינגטאָן קלאָדעל, וועלכע ערקלערט, אַז צוליב דעם, וואָס דער פראַנצויזישער פּאַרלאַמענט האָט ראַטיפיצירט פאַר'ן ערשטען אויגוסט דעם חובות־אָפּמאַך צווישען אַמעריקא און ענגלאַנד — וועט דער חוב פון 400 מיליאָן דאָלאַר, וואָס פראַנקרייך איז שולדיג אַמעריקא פאַר די צוגעשטעלטע קריגס־מאַטעריאַלען בעת דער וועלט־מלחמה, אַנולירט.

די ראָזיגע אַנולירונג וועט נאָך מוזען בעשטעטיגט ווערען דורכ'ן אַמעריקאַנער קאָנגרעס, אָבער דאָס איז נישט מעהר, ווי אַ ריינער פאָרמאַליטעטס־פראַגע.

פון היינט אָן

פערבאָט אַריינצופיהרען ווייץ און קאָרן־מעהל

וואַרשאַ, 31 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין היינטיגען „דזשענניק אוסטאַוו" איז פערעפענטליכט געוואָרען דער פערבאָט אַריינצופיהרען קיין פּוילען קאָרן־ און ווייצען־מעהל. דער פערבאָט איז גילטיג פון 1 אויגוסט.

קאָנצעסיעס וועט מען מוזען האָבען

אויף אויטאָבוס־אונטערנעהמונגען

וואַרשאַ, 31 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין „דזשענניק אוסטאַוו" איז פערעפענטליכט די פעראָרדנונג פון מיניסטעריום פאַר עפענטליכע אַרבייטען וועגען אויטאָבוסען־בעוועגונג. לויט דער נייער פעראָרדנונג וועט מען פון 1 סעפּטעמבער אָן דאַרפען האָבען אַ חוץ די ערלויבנישען אויך צו פאָהרען אויך ספּעציעלע קאָנצעסיעס אויף דער אונטערנעהמונג.

בעריהמטער טאָרעאַדאָר

אַ יודישער יונגערמאַן פון ברוקלין

ניו־יאָרק, (י. ט. א.) ווי מיר ווערען געוואָהר, איז דער בעקאַנטער טאָרעאַדאָר סידני פראַנקלין, וועלכער איז די טעג אָפּגעפאָהרען קיין מאַדריד, כדי זיך בעטייליגען אין די גרויסע אַקסען־קאַמפּען — אַ יודישער יונגערמאַן פון ברוקלין.

קאָזאַצקע גמילת־חסד פון וואַלדעמאַראַס'ן

בעגנעדיגט 14 צום טויט־פער'משפּט'ע פאַר... גאָרנישט

ריגע, 31 (ספּ. טעל.) דער פּרעזידענט פון ליטע סמעטאָנאַ האָט בעגנעדיגט די 14 סאָציאַל־דעמאָקראַטען, וועלכע זענען דורכ'ן פעלד־געריכט אין שאַמעל נעכטען פער'משפּט געוואָרען צום טויט פאַר אָנהערען צו דער פּאַרטיי פון פּלעטשקייטיס'ן.

אויסצייכנונג פון דער ליטווישער רעגירונג

פאַר אַ ניו־יאָרקער יודישען ריכטער

ניו־יאָרק, (י. ט. א.) דער ריכטער פון העכסטען געריכט אין ניו־יאָרק, אַהרן לעווי, איז בעשאָנקען געוואָרען דורך דער ליטווישער רעגירונג מיט'ן גדימין אָרדער. ריכטער לעווי האָט אויך ערהאַלטען אַ שריפט פון ליטווישען פּרעזידענט סמעטאָנאַ און דעם פּרעמיער מיניסטער וואַלדעמאַראַס, אין וועלכען עס ווערט מיטגעטיילט, דאָס דער אָרדען איז אָנערקענט געוואָרען דורך דעם ליטווישען פּאַרלאַמענט דעם יודישען ריכטער אַלס צייכען פון אָנערקענונג פאַר די פערדינסטען, וואָס זענען דורך איהם געלייסטעט געוואָרען ביים אָנערקענען די ליטווישע מלוכה דורך די פעראייניגטע שטאַטען.

קאָמוניסטען גרייטען זיך היינט איינצואָרדנען דעמאָנסטראַציעס

די פּאָליציי האָט אַרויסגעגעבען ענערגישע פעראָרדנונגען

וואַרשאַ, 31 (טעלעפאָניש) די פאָרבעריי־טונגען צום היינטיגען טאָג זענען אין פּוילען גאַנג. לויט די לעצטע ידיעות, וועלכע די זיכער־הייטס־מאַכט האָט דערהאַלטען, הערשט צווישען די קאָמוניסטען אַ לעבהאַפטע אַגרעסיווע טעטיגקייט. די קאָמוניסטען שטרעבען דערצו, אַז זיי זאָלען דעם היינטיגען טאָג זיך „רעהאַביליטירען" פאַר דעם נישט־געלונגענעם 1־טען מאַי, בעת וועלכען זיי האָבען געהאַט אַ דורכפאַל.

די פּאָליציי האָט בעקומען שאַרפע פעראָרדנונגען און די מאַכט איז ענטשלאָסען אויף די שאַרפסטע שריט ביי יעדער פּרוב פון דעמאָנסטראַציע. עס ווערען דעריבער פאָרויסגעזעהען שאַרפע איינצידענטען.

די קאָמוניסטען האָבען היינטיגע נאַכט ווי־דער פונאַנדערגעהאַנגען פיעל טראַנספּאַראַנטען און עס זענען פונאַנדערגעקלעפּט געוואָרען פּרי־שע אויפרופען צו דעמאָנסטרירען דעם 1־טען אויגוסט.

עס זענען פערהאַלטען געוואָרען ביי דער אַרבייט 6 פּערזאָן. ווי די זיכערהייטס־מאַכט אינפאָרמירט אָפיציעל, זענען געבליבען זיצען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 1־טען אויגוסט אין אַלגעמיין — 49 פּערזאָן, אָנגעזעהענע קאָמוניסטען.

טאָקיאָ, 31 (ספּ.טעל.) אין שאַנכאַי האָט די כינעזישע פּאָליציי אַרעסטירט 250 כינעזישע קאָמוניסטען.

פון די געפונענע דאָקומענטען און אויפרופען ווייזט זיך אַרויס, אַז די כינעזישע קאָמוניסטען האָבען געפּלאַנט דעם ערשטען אויגוסט אַרויסצורופען גרויסע אומרוהען.

אויך אין פּעקין זענען אַרעסטירט געוואָרען 60 כינעזישע קאָמוניסטען.

די כינעזישע רעגירונג האָט אונטערגענומען אַלע מיטלען צו דערהאַלטען די רוהע און פער־ווערען פערזאַמלונגען און דעמאָנסטראַציעס.

פּאַריז, 31 (אַטע). כדי צו פערהיטען פון קאָמוניסטישע דעמאָנסטראַציעס אין פערלויף פון היינטיגען טאָג, זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען פאָלגענדע פעראָרדנונגען: ס'ווערען פערווערט אַלערליי קאָמוניסטישע פערזאַמלונגען אויפ'ן גאַס. אַלע פּרובען אַרויסצורופען אומרוהען וועלען דערשטיקט ווערען מיט כח. די אויסלענדער, וואָס וועלען אָנטיילנעהמען אין די דעמאָנסטראַציעס וועלען אַרויסגעשיקט ווערען פון לאַנד. די פאַבריקען וועלען געהיט ווערען פון פּאָליציי, כדי צו קומען צו הילף די אַרבייטער, וועלכע ווילען אַרבייטען.

לעמבערג, 31 (טעלעפאָניש). נעכטען איז אַרעסטירט געוואָרען דער דעפּוטאַט פון „סעלראָב" וואָלניעץ. דעפּ. וואָלניצקי איז אַרעסטירט געוואָרען אויפ'ן בעפעהל פון ווילנער פּראָקוראָר פאַר העצען געגען דער איצטיגער מלוכה־אָרדנונג און רופען צו אַרויסטרעטונגען אין טאָג פון 1 אויגוסט.

ווען מען פערלירט און ווי אזוי בעקומט מען צוריק פערלוירענע ציווילע-רעכט

ס'איז פאראן א פרינציפ אין אונזער שטראף-רעכט, אז א נ'אורטייל אויף שווערע אדער איינ-פאכע תפיסה אויף א טערמין פון 1 ביז 6 יאהר (אויסבעסערונגס-הויז) פעראורזאכט און אן אורטייל אויף טורמע ביז 1 יאהר קאן פעראורזא-כען דאס פערלירען פון די אזוי גערופענע ציווילע רעכט.

אין צוזאמענהאנג מיט אזא שטראף ווערט דער פערמשפט'ער תיכף בצוויטיגט פון אלע דורך איהם פערנומענע עפענטליכע פאסטענס און האנא-ראלע אמטען; ס'ווערט ביי איהם אפגענומען אלע שטאנד-פריווילעגיעס, אויסצייכנונגען, ראנגעס און דאס רעכט אויף עמעריטור; ער פערלירט דעס-גלייכען די רעכט אקטיוו זיך צו בעטייליגען אין אלע ארט עפענטליכע פערזאמלונגען, צו וועהלען און געוועהלט צו ווערען; מ'קאן איהם אויך דער-ווייטערן און נישט צולאזען צום מיליטער-דינסט, ס'איז איהם פערבאטען אויסצוקויפען אויף זיין נאמען די ערשטע און צווייטע קאטעגאריע האנ-דעלס און די 1, 2, 3, 4 און 5 קאטעגאריעס אינדוסטריע-פאטענטען; ער קאר נישט אויספיהרען די פליכטען פון א קוראטאר אדער אפיעקין, לעה-רער אדער ערציהער און קאן אויך נישט זיין קיין עדות ביים צוזאמענשטעלען תתונה, געבורטס אדער פערשידענע אנדערע אקטען.

אויפ'ן זעלבען רעכטליכען גרונט פערלירט אזא פערמשפטער אויך די פרייהייט פון בעוועגונג אזוי, אז ער קאן זיך נישט איבערציהען און אפילו צייטווייליג פערבלייבען אין א נ'אנדערע שטאט אהן דער הסכמה פון דער מאכט.

די אלע אויסגערעכנטע שטראף-קאנסעקווענ-צען זענען אבער נישט קיין אייביגע, לעבענס-לענגליכע, נאר דויערן בלויז א בעשטימטע צייט און נעמליך: לגבי די פערמשפטע צו שווערע טורמע—אין משך פון 20 יאהר; צו געוועהנליכע תפיסה (אויסבעסערונגס הויז) אויף א טערמין פון 1 ביז 6 יאהר – אין משך פון 10 יאהר. צו איינפאכע תפיסה ביז 1 יאהר—אויף א טערמין פון 5 יאהר. וואס שייך דער בעוועגונג פרייהייט, דויערט איהר פערבאט אין משך פון נאך א קור-צערן טערמין. אזוי צב"ש האבען נישט קיין רעכט אליין אויסצוקלייבען אדער איבערצוענדערן זייער וואוינארט די פערמשפטע צו שווערע טור-מע – אין משך פון 5 יאהר; די פערמשפטע צו אויסבעסערונגס-הויז – אין משך פון 3 יאהר און די פערמשפטע צו איינפאכע טורמע אויף א טער-מין ביז 3 יאהר— אין משך פון 1 יאהר.

עס איז ראכט זיך איבעריג צו בעמערקען, אז די טערמינען פון די אלע אויסגערעכנטע שטראף-קאנסעקווענצען הויבען זיך אן צו רעכנען פון מאמענט, ווען דער בעטרעפענדער פערמשפט-ער איז אבגעקומען די אייגענטליכע שטראף.

גלייכצייטיג דארף אויך צוגעגעבען ווערען, אז אפהענגיג פון דער גוטער אויפפיהרונג סיי בעת אפקימען די שטראף אין דער תפיסה, סיי שפעטער שוין זייענדיג אויף דער פריי, קאנען די אנגעוויזענע טערמינען פון די שטראף-קאנסעק-ווענצען, ווי בלד דער פערמשפטער האלט זיך אויף'ן לעצטען וואוינארט שוין מינדעסטענס 2 יאהר פערקירצט ווערען ביז אויף דער העלפט.

אין אזא פאל דארף זיך דער בעטרעפענדער פערמשפטער ווענדען צום קרייז געריכט, וועלכער האט אין דער ערשטער אינסטאנץ ארויסגעגעבען דעם אורטייל אדער אויף וועמענס שטח ס'געפינט זיך דאס שטעטישע געריכט, וואס האט ארויסגע-טראגען דעם אורטייל. דירעקט אדער דורך דער פערמיטלונג פון פראקוראטור-אמט מיט א מאטי-ווירטער בקשה, אז מען זאל איהם צוריקשטעלען אין דער אנגעוואוירענע ציווילע רעכט.

דער נייער קאדעקס פון דער שטראף-פראצע-דור גייט אין דעם פרט נאך ווייטער: ער זעהט פאר נישט בלויז דאס אפשאפען נאכ'ן אפרויף פון א געוויסער צייט די אפגענומענע רעכט-בע-גרענצונגען, נאר גיט נאך די מעגליכקייט א פער-משפטן אונטערצונעהמען אן אקציע לויט די זעל-בע כללים, אז די שטראף גופא זאל אויסגעמעקט ווערען פון בירגער-קאטאסטער.

י. אינפעלד.

צום 25-יאהרצייט פון דר. הערצל

אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

מאנטאג אוונט איז אין דער היגער ציוניס-טישער ארגאניזאציע פארגעקומען א פערזאמלונג געווידמעט דעם אנדענקען פון ד"ר טעאדאר הערצל ז"ל. אין נאמען פון ציוניסטישען קאמיטעט עפענט די פערזאמלונג ה' מרחיב. אויף זיין פאר-שלאג בעעהרען די אנוועזענדע דעם אנדענקען פון פערשטארבענעם פיהרער דורך אויפשטעהן פון די ערטער. דערויף האלט א קורצע רעדע אינזש ג. פראשקער. ער רעדט וועגען דער גרויסער גייסטי-גער ירושה, וואס הערצל האט איבערגעלאזט דעם יודישען פאלק און פיהרט אויס, אז די פערברייט-טערונג פון דער „יודישער אגענץ" און די צוזאמ-הונג פון אלע שיכטען פון יודישען פאלק צו דער ארבייט פארן אויפבוי פון ארץ־ישראל און בעדייט-טעט א ווייטערען ענטוויקלונגס־עטאפ אויף דעם וועג פון דער פעריווירקליכונג פון ד"ר הערצל'ס אידעען.

ה' משה לימאן האלט א רעפעראט וועגן ד"ר הערצל'ס שאפען און ווירקען. דער רעדנער שיל-דערט צוערשט די הערליכע געשטאלט פון ד"ר הערצל און דעם גרויסען פערלוסט, וואס דאס יודישע פאלק האט געליטען מיט'ן טויט פון טע-אדאר הערצל. ער דערמאהנט פערשידענע מאמענ-טען פון הערצל'ס לעבען און שאפען און שטעלט זיך אפ אויספיהרליך אויף דעם ווערק פון ד"ר הער-צעל און די גרויסע דערגרייכונגען, וואס דאס יודי-שע פאלק האט צו פעראנקען דעם פערשטארבע-נעם פיהרער: דאס ערוואכען פון מלוכה'שען גע-דאנק דורך דער אידעע פון „יודענשטאט". די אויפלעבונג פון פאלקס־בעוואוסטזיין, די בעניי-אונג פון דער העברעאישער שפראך און קולטור, די אר-גאניזירונג, קאנסאלידירונג פון די פאלקס־כוחות דורך דעם קאנגרעס און דער ארגאניזאציע. די גרינ-דונג פון יודישען נאציאנאל־פאנד, פון דער יודישער קאלאניאל־באנק, די שאפונג פון דער בלוי־ווייסער פאהן, וועלכער איז דער סימבאל פון אויפלעבענדען יודישען פאלק.

אין דער שוהל „שערי ציון" (רזשנאווסקא 7) איז פארגעקומען א פייערליכע הזכרה, צוליב דעם 25-יין יאהרצייט פון ציוניסטישען פיהרער ד"ר טעאדאר הערצל ז"ל.

ה' מ. זארעק עפענט דעם טרויער - אוונט. ה' ש. ז. ראבינאוויטש האלט א לענגערע רעדע וועגן לעבען און שאפען פון ד"ר הערצל. ער רעדט וועגן דער גרויסער אבדה פון יודישען פאלק, צוליב דעם טויט פון ד"ר הערצל און שילדערט די מאנומענטאלע פערזענליכקייט פון פערשטאר-בענעם, וועלכער האט געשאפען די גרויסע בעוועגונג פאר דער בעפרייאונג פון יודישען פאלק און זיין היסטארישע פאטערלאנד.

עס רעדען נאך די ה"ה אפעלבוים און באום.

דער חזן מיט'ן כאר מאכען „אל מלא רחמים" און מיט'ן געזאנג פון „התקוה" דורכ'ן כאר און דעם גאנצען עולם ווערט דער טרויער־אוונט גע-שלאסען, איבערלאזענדיג א שטארקען רושם אויף די אנוועזענדע.

אין „ברית טרומפעלדאר"

דינסטאג איז אין אייגענעם לאקאל פון „ברית טרומפלדור" פארגעקומען א פייערליכע הערצל־אקאדעמיע. עס האבען גערעדט די ה"ה: מאיר זאב זייפערט און אשר חיינבערג.

צום סוף האט ה' חיינבערג רעקלאמירט „די מצבה" פון פרוג און „דער ועהער" פון אלעקסאנדער פארבא. מיט'ן געזאנג פון „התקוה" האט זיך די אקאדעמיע געשלאסען.

א נייע קאנטראלע אין מאגיסטראט

נעכטען ווידער געקומען א מיניסטעריעלע קאמיסיע

(2) נעכטען איז קיין לאדז אנגעקומען א מיניסטעריאלע קאמיסיע, כדי אויפצוזאמלען צוגאב מאטעריאלען צו דער לוסטראציע פון מאגיסטראט, וועלכע איז ארורכגעפיהרט געווארען פערגאנגענעם חודש. בראש פון דער קאמיסיע שטעהט א מיט-גליד פון די פריהערדיגער קאמיסיע — ראזמאראזסקי, צו דער קאמיסיע געהערען 2 אינזשענערען און איין בוכהאלטער ספעציאליסט.

פארמיטאג האט די קאמיסיע אנגעהויבען איהר ארבייט אין מאגיסטראט און האט קאנפערירט מיט'ן לאווניק איזרעבסקי. ווי מ'גיט אונז איבער זאלען די ארבייטען פון דער קאמיסיע שטעהן אין צוזאמענ-האנג מיט'ן פעסטשטעלען דאס דירה־געלד און די שטעטישע דירות און אויף פאלעסיע. די קאמיסיע האט זיך אויך אינטערעסירט מיט די שטיינער, וואס האבען געזאלט איינגעקויפט ווערען אין סאוויעט־רוסלאנד.

אין צוזאמענהאנג מיט די ארבייטען פון דער קאמיסיע האבען אין לאדז ווידער אנגעהויבען קור-סירען קלאנגען, מעגען בעשטימען א קאמיסאר. ווי מיר דערוויסען זיך זענען די ידיעות נישט בער-גרינדעט.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער ליטונג פון א. בעזמאז.

לעצטע 5 געזעגענונגס-גאסטראלן
פון קינסטלער-פאר פון מאסקווער קונסט-טעאטר

מאריס לאמפע
און די זינגערין פאניא מענדעלעוויטש
— מיט'ן אנטייל פון — וואַרשאווער קאמיקער א. אייזענבערג

שבת, ד. 3 אויגוסט, 9 אוונט, פרעמיערע! צום ערשטן מאל אין לאדז!
די סענסאצ. פיעסע, וועלכע האט געהאט א גרויסען ערפאלג אין די גרעסטע יודישע טעאטערן

יודישע גריקען
3 אקטען פון מאריא-סין. הויפטראל יאשקע בעל-עגלה מ. לאמפע

שבת, דעם 3-טען אויגוסט 4 נאכמיטאג, מאנטאג, דעם 5-טען אויגוסט 9 אין אוונט
דאס גרויסע מייסטערווערק פון אונזער בעליבטען פאלקס-שרייבער שלום עליכם

200,000
אין 4 אקטען מיט געזאנג פון שלום עליכם. הויפטראל „שימע'לע סא-ראקער" – מ. לאמפע.
פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זלאטעס.

זונטאג, דעם 4-טען אויגוסט, 9 אוונט | דינסטאג, דעם 6-טען אויגוסט, 9 אוונט
לעצטע געזעגענונגס-פארשטעלונג
פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל.
גרויסער ערפאלג! שלום עליכם'ס גרויסע קאמעדיע

טוביה דער מילכיגער
אין 4 אקטען מיט געזאנג פון שלום עליכם. הויפט-ראל „טוביה" – מ. לאמפע.

ס'נעמט אנטייל דאס גאנצע פערסאנאל. בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע
אדמיניסטראטאר: מ. ארנוואלד. מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן.

אנאנס! אין פאר-בערייטונג סטעמפעניו פון שלום עליכם

ארויב-אנפאל

(2) אויף סטאוונע 16 אין רודא־פאביאניץ האט געוואוינט די אלמנה מאריאנא יאטשאק מיט איהר מוטער דער אלטער יוזעפא סטאשיאק. אין רודא האט מען געשמועסט, אז די אלטע סטאשיאק, וואס האט געוואוינט אין איהר אייגען הויז, האט נאך איהר מאן'ס טויט בעקומען א גרויסע ירושה. דינסטאג ביינאכט, ווען ביידע פרויען זענען שוין גע-ווען אין בעט, נאר האבען נאך נישט געשלאפען האבען זיי בעמערקט, ווי עפעס 2 אומבעקאנטע האבען ארויסגענומען א ש'יב פון פענסטער און זענען אריינגעקראכען אין שטוב.

סטאשיאקאווא האט אויפגעהויבען א געשריי, אין דער מינוט איז צו איהר צוגעלאפען איינער פון די אנפאלער און מיט א נ'אייזערנעם לאם איהר דערלאנגט איבערן קאפ. זי איז געפאלען א פער-חלש'טע.

די באנדיטען האבען גערדאהט דער מוטער, אז זיי וועלען איהר דערמארדען, אויב זי וועט שרייען און האבען זיך געלאזט זוכען איבער דער וואוינונג. זיי האבען נישט געפונען קיין שום ווערטפולע חפצים.

די טעראריזירטע סטאשיאק האט די באנדיטען ארויסגעגעבען 100 זל., וועלכע זי האט ביי זיך געהאט. די באנדיטען האבען דאן ביידע פרויען אריינגעווארפען אין שטוב־קעלער, האבען פערשלא-סען דאס טירל און ארויפגעשטעלט אויף איהר א שאפע און א קאסטען מיט קארטאפעל. ערשט אינדערפריה האבען די שכנים צופעליג בעמערקט, וואס דארט איז פארגעקומען. זיי האבען בעפרייט די פרויען פון קעלער און ארויסגערופען צו זיי די פאגאטאוויע. נאכ'ן ערטיילען הילף די פרויען האט די פאגאטאוויע די פערוואונדעטע אין א שווערען צו-שטאנד זיי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

געפונען א מענשליכן שארבן

א געהיימנישפולע ענטדעקונג

(2) נעכטען האט א נ'ארבייטער בעת'ן רייני-גען דעם ביאלאגישען פילטר אויף אנדזשעיא 37 געפונען א מענשליכען שארבען.

א נ'איבערראשטער האט ער וועגען זיין ענט-דעקונג מיטגעטיילט דעם הויז-וועכטער, וועלכער האט וועגען דעם מיטגעטיילט דער פאליציי. ס'זענען באלד אנגעקומען פאליציי-פארשטעהער, וועלכע האבען פארגענומען א נ'אויספארשונג. די אנטראפאלאגישע אויספארשונג האט פעסטגע-שטעלט, אז דער שארבען איז פון א נ'עלטערען מאן אין דער רעכטער זייט זעהען זיך נאך ארויס 3 אונטערשטע ציינער.

ביים הויז איז אוועקגעשטעלט געווארען א פאליציייאישע שמירה. פאר'ן הויז זאמלען זיך מא-סען מענשען, וואס זוכען צו טרעפען די געהיימ-נישפולע ענטדעקונג.

שטילע חופות און זייערע פאלגען

אויף דער דאזיגער טעמע וועט היינטיגען שבת איינגעארדענט ווערען א פארלעזונג אין לא-קאל פון דער פאלקס-שול אויף נאוויא-זאזשעווסקא 20. די פארלעזונג ווערט איינגעארדענט דורכ'ן יודישען פרויען-שוץ-פעראיין. דאס איינלייטונגס-ווארט וועט האלטען פר' גאלדבערג.

א פאסט-גנבה

(ב) די פאליציי-קאמיסיע פון דער פאסט- און טע-לעגראף-דירעקציע האט פעסטגעשטעלט, אז דער וואזשני פון פיעטריקאווער פאסט-אמט יוזעף גאס-קע פלעגט בע'גנב'ענען די בריף פון פאסט. מ'האט איהם ארעסטירט. די רעוויזיע שטעהט אין צוזא-מענהאנג מיט דעם, וואס מיט עטליכע טעג צו-ריק איז פערפאלען געווארען א ווערט-בריף אויף 4.500 זלאטיס.

בעגראבען דעם דערשאסענעם באנדיט דאלבער

(ב) נעכטען איז פארגעקומען די קבורה פונ'ם דערשאסענעם באנדיט יאן דאלבער. אזוי ווי פון זיין פאמיליע האט זיך קיינער צום פראקוראטארען-אמט נישט געמאלדען, איז די לויה פארגעקומען אויפ'ן חשבון פון מאגיסטראט.

אין דער לויה האט זיך קיינער פון דאל-בער'ס קרובים און בעקאנטע נישט בעטייליגט.

יאהרצייט נאך יוסף ראטבארד ז"ל

מארגען, פרייטאג פאלט אויס די ערשטע יאהרצייט פון בעקאנטען בירגער פון אונזער שטאט יוסף מנחם ראטבארד ז"ל.

אין צוזאמענהאנג דערמיט ארדענט איין דעם רב'ס תלמוד-תורה, וועמענ'ס פערוואלטונגס-מיט-גליד דער פערשטארבענער איז געווען, א פייער-ליכע הזכרה. די הזכרה וועט פארקומען אין לא-קאל פון דער תלמוד-תורה (יאקובא-גאס 11) פאר-מיטאג.

Dr. Z. Rakowski

[illegible]

בעלזער רבי און דער גראפאלאג שערמאן

דער וועלט-בעריהמטער גראפאלאג טרעפט דעם בעלזער רבי די סבה פון זיין קרענק

(בריף פון בערלין)

ווי ס'איז בעקאנט, געפינט זיך זייט 2 וואכען אין בערלין דער בעלזער רבי ר' אהרן רוקח, וועלכער איז געקומען צו בעראטען זיך מיט בעריהמטע פראפעסארען־דאקטוירים וועגען זיין קראנקהייט, וועלבע פלאגט איהם שוין א היבשע פאר יאהר.

דער בערלינער ארטאפאעד דר. ראמאן פרעצעל, האט איבערגעגעבען אן אינטערעסאנטען פאל, וואס ס'האט פאסירט מיט א פאר טעג צוריק מיט'ן בעלזער און מיט'ן גראפאלאג שערמאן (א יוד פון קראקא, וועלכער איז דורך זיין קונסט בעריהמט געווארען אויף דער גאנצער וועלט און אפילו אפיציעלע מאכט־ארגאנען בענוצען זיך מיט זיין הילף, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען ארויסנעמען עפעס פון א מענשענ'ס שריפטען).

און מעשה שהיה כך היה!

דר. פרעצעל וועלכער איז ענג פערבונדען מיט'ן בעלזער הויף, מחמת דער אלטער רבי איז געווען זיין סנדק, האט צוגערעדט דעם וועלט־גראפאלאג שערמאן צוזאמען מיט איהם צו מאכען א וויזיט ביים רבי'ן און אויף דעם סמך פון זיין חכמה זאל דער גראפאלאג ארויסזאגען זיך וועגען דעם רבינ'ס קרענק. דער ראזוגער פרוב איז, פערשטעהט זיך, שוין לכתחילה נישט אנגעקומען אזוי לייכט; מען קען זיך פארשטעלען די בעציהונג פון א רבי בכלל און פון בעלזער רבי בפרט צו יעדער סארט וויסענשאפט.

די זאך האט זיך אבער סוף כל סוף יא אנגעגעבען. די בעמיהונגען פון דר. פרעצעל און רפאל שערמאנ'ס שם אויף דער וועלט האבען נישט פערפעהלט אויסצואיבען אנ'איינפלוס אויף דעם רבינ'ס סביבה און מ'האט די געסט צוגעלאזט צום רבי'ן. דער גראפאלאג שערמאן האט געבעטען, אז דער רבי זאל איהם אויפשרייבען א פאר ווערטער, פון וועלכע ער וועט קענען מאכען דעם געהעריגען אנאליז. דער רבי האט די בקשה אבגעווארפען. ס'האבען נישט געהאלפען קיין שום טענות און מענות. די גבאים האבען אוועקגעפיהרט שערמאנען צו דער אלטער רביצין, דעם רבינ'ס מוטער, וועלכע האט, אגב, איהם שוין געקענט פון יאהר 1925, בעת זי מיט איהר מאן, דעם אלטען בעלזער ז"ל, האבען זיך בעקענט מיט איהם. שערמאן האט דאן געפרעגט די מוטער וועגען דעם רבינ'ס נאמען, זעהענדיג, אז מ'וועט דעם רבין אליין נישט קענען בעוועגען זיין נאמען אויפצושרייבען. שערמאן האט געוואלט מיט דער הילף פון זיין רעקאנסטרוקציע־סיסטעם (ר. ה. אויסצומאהלען זיך די שריפט אליין, נאכדעם ווי ער זעהט דעם בעטרעפענדען פערשוין אדער אפילו נאר א בילד פון איהם) פרובען עפעס ארויסגעפונט וועגען רבינ'ס מארנער קראנקהייט.

מ'האט איהם צוליב געטון, הערענדיג, אז דער רבי הייסט אהרן, האט שערמאן א פאר סעקונדען זיך פערטראכט און אויסגערופען: דער רבי ליידט פשוט פון ווערים, און ס'זענען אויך פערהאן אייער פון ווערים, אזוי א זוי לאנג קיינמאל נישט נאך. די אלטע רביצין, די גאנצע סביבה מיט'ן ראש הגבאים אהרן לאנדוי און דער שמש זענען געבליבען ווי פערשטיינט. מ'האט געמוזט צוגעבען איינצעלהייטען, וועלכע האבען בעשטעטיגט שערמאנ'ס בעהויפטונג פון דער קרענק, אין וועלכער ער ליידט שוין אנ'ערך פון 20 יאהר. מען האט געכאפט שערמאנען און איהם אריינגעפיהרט ווידער אין רבינ'ס חדר, וואו מ'האט אלץ איבערגעגעבען ס'איז צו פערשטעהן דעם רבינ'ס איבעראשונג, וועלכער האט צוערשט, גאנץ אפען חושד געווען זיין סביבה, אז מ'האט דעם גראפאלאג פריהער אינפארמירט. הערענדיג אבער דעם אמת, איז ער שטארק בלאס געווארען, אבער טראץ דעם בולט'ן בעווייז פון דער איינציגארטיגער וויסענשאפט פון שערמאן, האט ער זיך ווייטער ענטזאגט מיט דער אייגענער האנד עפעס צו שרייבען, כדי נאך מעהר צו וויסען.

יוסף הלוי לאנטשענער

טויטע מאמע האט געפייניגט די משומדת, זי זאל זיך מגייר זיין

מיט 13 יאהר צוריק האט זי פערלאזט איהר פאטער און דאס יודישע פאלק און ביי 24 יאהר איז זי זיך מגייר און דאס חתונה מיט א יוד

אין דארף זאלוטשע ביי האראדענקא (גאליציען) האט זייט יאהרען געוואוינט א געוויסער יוסף האפער, א טאטע פון דריי קליינע מיידלעך. מיט 13 יאהר צוריק בעת דער וועלט מלחמה איז האפער אריינגעצויגען געווארען אין דער עסטרייכישער ארמעע, זיין פרוי איז דערווייל געשטארבען. די קינדער האבען זיך ארומגעדרעהט אהן יעדער השגחה צווישען די ארטיגע פויערים. דאס עלטסטע מיידעל איז אלט געווען 11 יאהר, ווען דער פאטער איז אוועק צום מיליטער. די קינדער האבען נישט געהאט פון וואס צו לעבען און האבען זיך מפרנס געווען ביי די פויערים פון זאלוטשע צווישען, וועלכע זיי זענען געווארען זעהר היימיש. ענדליך האבען די פויערים צוגערעדט דאס עלטסטע מיידעלע, זי זאל זיך שמד'ן. דער פאטער איז אלץ ביים מיליטער, האט נישט בעקומען קיין אורלויב און זיך אזוי ארום נישט געקאנט אינפארמירען, וואס עס טוט זיך מיט זיינע קינדער. דערווייל האט דאס עלטסטע מיידעל זיך אליין אבגעשמדט און אויך איהרע צוויי יונגערע שוועסטערלעך אין דארף זאלוטשע ביים ארטיגען גלח.

ענדליך האט יוסף האפנער בעקומען אורלויב. אהיימקומענדיג האט ער געטראפען זיינע קינדער אין די פויערישע כאלופעס. עס איז איהם פינסטער געווארען פאר די אויגען. באלד איז ער גאר געווארען, אז זיינע קינדער זענען שוין נישט מעהר קיין יודען, ער האט געטראפען זיין עלטסט מיידעל און האט פאר איהר אנגעהויבען צו וויינען קלאגען און בעטען, זי זאל זיך אומקעהרען צום יודישקייט און צו איהם, איהר פאטער, זי האט איהם אבער געשפיגען אין די אויגען, נישט געוואלט פון איהם הערען און געהנקען איהם מוראדיג בעליידיגט. ווען דער אומגליקליכער פאטער האט געפרובט צו זיי זאייגענער טאכטער רעדען הארטע רייד, האט זי עס דערצעהלט איהרע נייע אפיטרופסים די שכנים און זיי האבען איהם גע'אהט צו הרגענען, אויב ער וועט נישט צו רוה לאזען די משומדת.

זעהענדיג, אז אין דארף גופא האט ער שוין פערלוירען יעדע האפנונג פון צו קאנען ארויסבעקומען זיין טאכטער פון פרעמדע הענד, איז ער אוועק קיי זלעמבערג צו א געוויסען ד"ר ברייטער, וועלכער האט אינטערווענירט ביי די מאסגעבענדע בעהערדען וועגען דעם דאזיגען פאל. דער ארטיגער גלח, וו יאויך דאס געשמד'טע מיידעל האבען בעקומען פארלאדונגען צו דער בעהערדע אבער דא האט דאס מיידעל ערקלערט, אז זי האט זיך געשמדט פון אייגענעם ווילען, קיינער האט זי דערצו נישט געצוואונגען, זי וויל נישט צוריק צו איהר יודישען טאטען, נור פערבלייבען א קריסטין. דער פאטער האט זיך פון זיין טאכטער מיאש געווען און ווען ער איז נאך דער וועלט מלחמה אהיימגעקומען, איז איהם געלונגען בלויז אבצוראטעווען פון די פויערישע הענד זיינע צוויי יונגערע מיידלעך, מיט וועלכע ער האט זיך טאקע בעזעצט אין דארף זאלוטשע וואו זיין געשמדטע טאכטער האט געוואוינט צווישען די פויערים.

עס זענען פערגאנגען יאהרען. האפער האט זיך פון צייט צו צייט בעגעגענט מיט זיין טאכטער, אבער זיי האבען צווישען זיך נישט גערעדט און אזוי האט זיך עס געלעבט טעג וואכען און חדשים.

מיט א קורצע צייט צוריק שפעט אין דער נאכט איז די געשמד'טע טאכטער אריינגעפאלען מיט א גרויס געוויין צו איהר פאטער.

— וואס ווילסטו? — האט זי דער בייזער טאטע געפרעגט?

— טאטע! — האט די משמודת אויסגערופען — די מאמע לאזט מיך נישט צו רוה, זי פייניגט מיך זייט א צייט. איך קאן נישט שלאפען ביי דער נאכט. זי שלאגט מיך דורך די נעכט און הייסט מיר זיך מגייר זיין.

די משמודת האט דאן געוויזען איהר פאטער ברוין און בלאהע צייכענעס, וואס זי האט געהאט אויף איהרע הענד.

דער פאטער האט רחמנות בעקומען אויף זיין טאכטער, וועלכע האט איהם ביז היינט אנגעטאן אזעלכע גרויסע צרות און איהם גראה און אלט געמאכט און פון דער צווייטער זייט האט ער געהאט גרויס הנאה, וואס זיין טאכטער ווערט צוריק זיינע, צוריק א יודישע טאכטער.

אויס מורא פאר די ארטיגע פויערים האט ער זי נישט געוואלט דא מגייר זיין. ער איז מיט איהר אנטלאפען קיין טשערנאוויץ (רומעניען). דארט האט ער זי געלאזט מגייר זיין און פערלאבט מיט א יודישען טאפעציערער.

מיט א גאר קורצער צייט צוריק זענען זיי צוריקגעקומען פון טשערנאוויץ מיט'ן חתן און אנומעלט איז טאקע פארגעקומען די חתונה פון טאפעציערער מיט דער גיורת אין דארף זאלוטשע.

די פרייד פון פאטער און קרובים איז זיך לייכט פארצושטעלען.

שלמה העלער.

ווען איר קריסטליכער געליבטער איז זיך נישט מגייר

שמד'ט זי זיך און ווערט אנ'אנטיסעמיטקע

גאנץ ווארניאן, ווילנער קאנט, קלינגט איצט מיט פאלגענדער אויסטערלישער געשיכטע:

אין א דארף נעבען ווארניאן האט געוואוינט צוזאמען מיט איהר מוטער די יונגע יודישע שניידערין מלכה פוטערפאס. שוין מיט א יאהר 5–4 צוריק האט זיך דאס יודישע מיידעל בעפריינדעט מיט א יונגען שגץ פון זעלבען דארף א געוויסען דאניע מאסיקא מיט וועלכען זי פלעגט תמיד ארומגיין. דערביי פלעגט די פריילין אויסמיידען יודישע יונגעלייט און אין שטעטעל איז געווען א סוד פאר גאנץ בראד, אז צווישען דער חנו'דיגער יודישער שניידערין און דעם קריסטליכען יונגעמאן דאניע מאסיקא האט זיך פערקניפט א ליבעס־ראמאן. תחילת פלעגט די יודישע פריילין טרעפען זיך מיט איהר קריסטליכען געליבטען בשתיקה, שפעטער אבער פלעגט ער אריינקומען גאנץ אפען צו א הר אין שטוב, דערביי האט מלכה פוטערפאס פיישפריים א קלאנג, אז איהר קריסטליכער חתן דערט זיך מגייר־זיין, ווערען א יוד און חתונה־האבען מיט איהר כדת משה וישראל. אזוי האט ד געצויגען א לענגערע צייט ביז דא נישט לאנג האט מלכה דערשפירט, אז זי קלויבט־זיך ווערען א מוטער פון דאניע מאסיקאס קינד. ווי דאניע מאסיקא דערציילט, איז ער דאן ארויסגעפאהרען קיין ווילנע כדי זיך מגייר צו זיין און חתונה־האבען מיט מלכה פוטערפאס, ווי ער האט דאס איהר צוגעזאגט. דא אין ווילנע האט זיך אבער ארויסגעוויזען, אז מגייר־זיין זיך איז ווייט נישט קיין לייכטע שטיקעל ארבייט. ער האט אנגעטראפען אויף אזעלכע שוועריגקייטען, אז דער גאנצער ענין איז איהם נמאס־געווארען און ער האט זיך צוריקגעקעהרט פון ווילנע דער זעלבער הונדערט־פראצענטיגער קריסט. דערווייל איז שוין מלכה פוטערפאס שוואנגערשאפט שוין מעהר קיין סוד נישט געווען, און דער געליבטער האט דאן צוגערעדט מלכה'ן, אז היות ער קאן נישט ווערען קיין יוד, דארף זי זיך דעריבער שמד'ן און ווערען א קאטוילין. און דאן וועלען זיי חתונה־האבען. מלכה פוטערפאס האט באלד דערצו איינגעשטימט און דעם 14־טען יולי איז זי אנטלאפען פון שטוב, איבערלאזענדיג א צעטעלע, אז זי רייסט איבער מיט אלעמען און גייט אוועק אין א קלויסטער, וואו זי וועט זיך שמד'ן און חתונה־האבען מיט איהר געליבטען. באלד האט מען זיך טאקע דערוואוסט, אז מלכה איז אנטלאפען אין קלויסטער און געפינט זיך ביים גלח, וועלכער גרייט איהר צו דער שמד־צערעמאניע. אויף מלכה'ס מוטער האט דאס געמאכט א שווערען רושם. איהר האט זיך איינגעגעבען אריינצובעקומען זיך אין קלויסטער און אנהויבען מוסר'ן איהר טאכטער. די לעצטע האט איהר אבער אויסגעזידלט מיט די געמיינסטע אנטיסעמיטישע זידל־ווערטער און די ארימע מוטער איז מיט טרערען אין די אויגען ארויסגעלאפען פון קלויסטער. אין 7 טעג ארום איז פארגעקומען די שמד־צערעמאניע און עטליכע טעג שפעטער די חתונה. די מוטער פון דער משומדת האט זיך אריבערגעצויגען פון דארף, וואו ס'זענען פערהאן ווייניג יודען קיין ווארניאן. דאס יונגע פארל, די משומדת מיט'ן מאן, זענען שוין עטליכע מאל אראפגעקומען קיין ווארניאן. זי גייט זיך ארום איבער די גאסען און ווארפט בעליידיגענדע אויסדריקען אויף יודען. איהר מוטער איז פון עגמת נפש קראנק געווארען און אין דער גאנצער אומגעגענד קאכט און זידט מיט דער שמד־געשיכטע פון דער יונגער יודישער שניידערין מלכה פוטערפאס.

יורידישע עצות

אין דער ראזיגער אבטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן

יורידישע אבטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט".

בכדי דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן פון דער נומער פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט ארויסגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9545. א לעזער פון אלעקסאנדער.

9546. נייהויז פון גראנסקא.

ווען אפילו דער ערשטער מלוה וואלט געלאזט פער'חתמ'ענען די סחורה, וואלט דער צווייטער אויך געקענט פון זיין זייט א זאיענטשע צולייגען.

אויב די סעקוועסטרירטע סחורה איז נישט געווארען פער'חתמ'עט מעג מען זי דערווייל פערקויפען און צושטעלען צו דער ליציטאציע די זעלבע סחורה פונקט אין אזא קוואנטום.

9547. א טרייער טעגליכער לעזער פון דרעוונאווסקא.

אויב דער אונטערנעהמער וויל, אז איהר זאלט ביי איהם אנהויבען צו ארבייטען אויף שעה'ן, מוז ער אייך פריער קינדיגען און שפעטער קאנס איהר ערשט איינגעהען אויף דער נייער בעדינג.

P. S. .9548

אויע איהר וועט נישט אויסרעדען זיך, אז דער אפמאך איז גילטיג אין משך פון א בעשטימטען טערמין, וועט מען אין דעם פאל נעמען פון אייך א סטעמפעל־אפצאהל פאר 5 יאהר.

9549. צ. ד. 48.

אויב דער בעטרעפענדער פערזאן האט נישט קיין שטענדיג וואוינארט, קאן די שטייער־מאכט צונעהמען אלע איהם אנגעהערינע ווערט־זאכען, בכדי צו פערזיכערען די דראהענדע געלט־שטראף.

פערשטעהט זיך, אז די געגענשטאנדען, וועלכע זענען אומבעדינג נויטיג צו דער ארבייט אדער צום לעבענס־געברויך קאנען נישט ווערען צוגענומען.

9550. י. ש—סאן.

איהר קאנט איבערנעהמען דעם חוב. סטעמפעל־אפצאהל וועט גענומען אין אזא פאל 1 פראצ. פון דער סומע.

9551. א. ב. פ.

די ווערט־פאפירען זענען גילטיג ביז 31. דעצ. 1937.

ביז'ן 30. יוני 1928 האט מען די דערמאהנטע באנקנאטען אומעטום געקאנט רעאליזירען; פון 1. יולי 1928 קאן מען זיי איבערטוישען נאר אין דער צענטר. מלוכה־קאסע.

9552. ל—סער ג' 90

9553. קלאפערצייג פון יערא זאלימסקא.

9554. א שטעפער פון בושעזשינער גאס.

9555. לא—שניידער

9556. א שטענדיגער לעזער פון קאפערניקא

9557. ח נאסעק.

9558. איינער פון די ערשטע לעזער פון „נ. פאלקסבלאט".

9559. י. ג. פון זגערזשער 38.

9560. הענריק זאוואדזקי.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערזענליך פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאכמ. מיטבריענגענדיג די צייטונג.

9561. ג—ר

א ליציטאציע קאן ווערען אפגעלעגט אויף א טערמין פון 7 טאג ביז 6 וואכען לענגסטענס. די ליציטאציע קאן אין אזא פאל זיין נעוצליך. אויב די ערשטע ליציטאציע דעקט נישט דעם חוב, ווערט דער חוב נאך נישט אנולירט, נאר דער שטייער־אמט קאן א צווייט מאל סעקוועסטרירען די פערהאנענע זאכען.

נישט סעקוועסטרירטע זאכען קאנען נישט ליציטירט ווערען.

9562. נ. קאלטאן.

די רעכטליכע בעדינגונגען אויף אנ'אפיס־קאנסטווא קאנען נישט בעפרייען פון דעם פליכט צו געהן אויף די איבונגען.

„נייער פאלקסבלאט"

יאהרג.
1 אויגוסט 1929

15-טער יאהר טאג

אין דעם אומאויפהערליכען לויף פון די פּאָליטישע געשעהענישען, אינ'ם מירוואַר פון די טאָגטעגליכע ראגות איז כמעט אומבעמערקט אַריבער אַ רענקווירדיגע דאַטע — דער טאָג פון 28־טען יולי 1914, ווען דער גאָט פון מלחמה, מאַרס, האָט אַרויסגענומען די שווערד פון איהר שייד און האָט פערפלייצט די גאַנצע וועלט מיט ימים בלוט.

אין די לעצטע טעג פון יולי 1914 זענען אין דער סערבישער שטאָט סאַראיעוואָ געפאַלען די שאָסען פון 19־יאָהריגען סערבישען גימנאַזיסט פּרינציפּ. ס'איז געווען אַ נקמה אַקט מצד די סערבישע נאַציאָנאַליסטען פאַר דער לאַנג־יאָהריגער אונטערדריקונג און אונטעריאָכונג פון סערבישען פאָלק דורך די עסטרייכיש־אונגאַרישע סאַטראַפּען, די אַנעקסיע פון די סערבישע פּראָווינצען, באָסניע און הערצעגאָווינע, האָט פול־געמאַכט דעם בעכער און בעת דעם בעזוך פון עסטרייכישען ערצהערצאָג פערדינאַנד אין סאַראיעוואָ האָבען זיך די יונגע סערבישע שילער, צאַרבינאָוויטש און פּרינציפּ, נוקם געווען אָן איהם, אַלס אין דעם העכסטען אָפיציעלען פאָרשטעהער פון דער עסטרייכישער פערשקלאַפונגס פּאָליטיק. די שאָסען זענען געווען גוט געצילט און האָבען געטראָפען נישט נאָר אין דעם עסטרייכישען ערצהערצאָג און אין זיין פרוי, נאָר אויך — אין דעם גרויסען פאַס פולווער, וועלכער האָט זיך צו יענער צייט אָנגעזאַמעלט אין אייראָפּע.

און דאַן, פונקט מיט 15 יאָהר צוריק, איז געשעהען דאָס, וואָס האָט געמוזט געשעהען פריהער אָדער שפּעטער: דער אָנגעזאַמעלטער אויפרייס־מאַטעריאַל האָט עקספּלאָדירט און גאַנץ אייראָפּא איז אַרומגעכאַפּט געוואָרען מיט אַ מלחמה־פייער. דעם 28־טען יולי 1914 איז עסטרייך־אונגאַרן אַרויס מיט אַ קריגס־ערקלערונג צו סערביע. רוסלאַנד, ווידער, וועלכע האָט זיך מקדמונים אָן גערעכענט אַלס פאָרטיידיגערין פון די סלאַווישע באַלקאַן־מלוכות, האָט זיך געמוזט אַריינמישען און ערקלערט דעם 30־טען יולי אַ מלחמה עסטרייך־אונגאַרן. די לעצטע איז נישט געבליבען איזאָלירט און דייטשלאַנד, אַלס איהר טרייע פערבינדעטע, האָט דעם 1־טען אויגוסט איבערגעריסען די בעציהונגען מיט רוסלאַנד און מיט רוסלאַנד'ס פערבינדעטען פראַנקרייך. דערנאָך איז „די שפּיל מיט'ן טייוועל" אַוועק ווי אַ מזמור: דייטשלאַנד האָט געבראָכען די נייטראַליטעט פון בעלגיע, און דאָס האָט געצוואונגען ענגלאַנד זיך צו שטעלען אויפ'ן צד פון רוסלאַנד און פראַנקרייך. במשך פון איין וואָך צייט האָט זיך די מלחמה שוין געהאַט צופלאַקערט צווישען 7 מלוכות: עסטרייך, סערביע, דייטשלאַנד, רוסלאַנד, פראַנקרייך, בעלגיע און ענגלאַנד. דעם 23־טען אויגוסט איז צו דער מלחמה צוגעשטאַנען יאַפּאַן; דעם 2־טען נאָוועמבער — טערקיי. דער געוועזענער פערבינדעטער פון עסטרייך און דייטשלאַנד — איטאַליע — האָט נישט געקענט „בייזשטיין דעם נסיון" און האָט זיך דעם 23־טען מאַי 1915 געשטעלט אויפ'ן צד פון רוסלאַנד, פראַנקרייך און ענגלאַנד. דערנאָך איז געקומען די רייהע אויף די קלענערע מלוכות: בולגאַריע איז צוגעשטאַנען צום קריג אויפ'ן צד פון דייטשלאַנד דעם 5־טען אָקטאָבער 1915 און רומעניע — אויפ'ן צד פון די קאָאַלירטע — דעם 28 אויגוסט 1916.

אָט אַזוי האָט געפלאַקערט די מלחמה אויפ'ן אייראָפּעאישען קאָנטינענט, ביז די ווייטע אַמעריקא האָט זיך אויך אַריינגעמישט: דעם 5־טען אַפּריל 1917 האָבען זיך די פעראייניגטע אַמעריקאַנער שטאַטען אָפען געשטעלט אויפ'ן צד פון דער גרויסער קאָאַליציע און שפּעטער זענען אויך צו־געקומען די כל הנערים: בראַזיליע, אורוגוואַי, כינע און אַנד.

במשך פון 4 יאָהר צייט האָט אייראָפּא געבלוטינט; צעהנדליגער מיליאָנען מענשען האָבען זייער לעבען און געזונד געבראַכט אַלס קרבן אויפ'ן מזבח פון מאַרס; מיליאַרדען זענען פערניכטעט געוואָרען, אומשאַצבאַרע אוצרות זענען חרוב געוואָרען און אַלץ אין נאָמען פון „פרייהייט, גלייכהייט און ברידערליכקייט"...

אָבער ווי אַזוי אָט דער „באחרית הימים" זעהט אויס אין 15 יאָהר אַרום נאָך דער בלוט־באָד, ווייסען מיר אַלע גאַנץ גוט. די בלוטיגע וואונדען פון דער וועלט־מלחמה זענען נאָך נישט פערהיילט געוואָרען און שוין הערט זיך אַ האַר־מאַטען־קאַנאָנאַדע פון ווייטען מזרח. דער „גאָט פון מלחמה" איז נאָך נישט זאַט, ער פאָדערט נאָך ווייטערדיגע קרבנות פאַר זיך.

ס'ווילט זיך אָבער האָפען, אַז דער פערנונפטיגער מענשליכער פערשטאַנד, דער „יצר הטוב" וועט גובר זיין דעם „יצר הרע", און די לעצטע וועלט־מלחמה וועמענס 15־יאָהריגען יובל מיר דער־מאָנען היינט, וועט ווירקליך זיין די לעצטע.

צ.

דער ערשטער שבת אין ציריך

שבת מלכתא האט אויסגעשפּרייט איהרע פליגעל איבער דער גוי'אישער שטאַט. — די איבער־פולטע שוהל און די שבת'דיגע זמירות אין ציריך. — זיך אנ'עצה געגעבען אהן אַנ'ערוב. — „יודישע אַגענץ" און ווי אַזוי זי ווערט צוגעגרייט. — די „מוילמאַכער" און די אמת'ע ארבייטער. — אלגעמיינע ציוניסטען זענען גרייט איבערצוגעבען די לייטונג צו די רעכטע און לינקע

דער קאָנגרעס האָט שוין זיין סראַריטאָנעלען שבת: פון פולשטענדיגער רוה, פערשטעהט זיך, אַז אויך דער ערשטער שבת אין ציריך איז געשטאַנען אונטער דעם ראַזיגען צייכען. פרייטאָג פאַר נאַכט איז גאַנץ אָפּגעשטעלט געוואָרען די אַרבייט אין קאָנגרעס־הויז און אפילו דאָס שווייצאַרישע פּאָסט־אַמט אין קאָנגרעס־בנין האָט זיך פערמאַכט אויף גאַנצע 24 שעה, עס איז אפשר דאָס ערשטע מאָל וואָס די גוי'ישע בעאַמטע פון דער שווייצער־פּאָסט ווערען געצוואונגען צו האַלטען שבת — זאָל עס זיי וואויל בעקומען.

איבריגנס צוזוגעבען, אַז דער היינטיגער שבת שטעהט שוין גאַנץ אונטערן צייכען פון קאָנגרעס. עס זאַמלען זיך די דעלעגאַטען אין גרויסען פאָר־הויז פון קאָנגרעס־בנין, ווייל אַלע ביוראָ'ס זענען פערמאַכט און מ'שמועסט נאָכאַמאָל איבער וועגען דער „יודישער אַגענץ" דעם אמת געזאָגט, האָט זיך די לאַנגע דיסקוסיע שוין אַביסעל צוגעגעסען, אַזוי, אַז אפילו גרינגבוים זיצט שוין ליבער אין קאַפע־הויז, וואו די טעמעס געהען שוין ניבער אין געביט פון שיחת חולין.

מען קאָן נישט בעהויפּטען, אַז דער ערשטער שבת אין ציריך זאָל געווען זיין אַ בעזונדערס סימפּאַטישער. פאַרמיטאָג האָט שטאַרק גערעגענט. נאָכמיטאָג ווייניגער און ערשט פאַרנאַכט האָט אויף אַ קורצער צייט אויפגעשיינט די זון. די „מזרחיים" האָבען זיך אָבער פון דעם אַלעם גאָר ווייניג געמאַכט, ווי האָבען פאַרמיטאָג ביים דאַווענען אויסגעפולט די ציריכער גרויסע שוהל, וועלכע איז געווען פול געפּאַקט און ביים אַרויסגעהען האָט מען אפילו בעמערקט ווי איינער פון די מתפללים האָט זיך אַרומגעבונדען זיין טיכעל אַרום האַלז, ווייל אין ציריך איז נישטאָ קיין... עירוב און מען טאָר נישט טראָגען אום שבת.

פון די ווענינע אָרטיגע כשר'ע רעסטאָראַנען האָבען זיך דאַן ווייט פונאַנדערגעטראָגען די קלאַנגען פון די שבת'דיגע זמירות.

שבת מלכתא האָט אויסגעשפרייט איהרע פליגעל איבער דעם יודישען וועלטעל אין ציריך (צום קאָנגרעס אַליין זענען דערווייל געקומען אַ ערך פון אַרום פינף טויזענד יודען!) און מ'פראַוועט דעם שבת אויף אַ אופן, וואָס די שווייצער זענען זיכער צו איהם נישט צוגעוואוינט.

מיר האָבען געהאַט אַ שמועס מיט ה' זשאַן פישער, דעם פיהרער פון די בעלגישע ציוניסטען, וועלכער ווערט פערעכענט צו די קענער פון אָרגאַניזאַציע און פינאַנץ פראַגען אין דער ציוניסטישער וועלט־בעוועגונג.

„שוין דער הויפּט פּרינציפּ פון ציוניזם — הויבט אָן ה' פישער — איז דאָך געווען נישט צו בלייבען קיין מינאָריטעט אין יודענטום, נור אַרום צונעהמען דעם גאַנצען כלל. די „יודישע אַגענץ" דאַרף אין אַ ווייטערער גרויסער עטאַפּ אין דער רעאַליזאַציע פון דעם געדאַנק.

פערהאַן צווישען אונז מענשען, וואָס האָבען מורא, אַז די נישט־ציוניסטען וועלען ביי אונז אַרויסכאַפּען פון דער האַנד דעם איבערגעוויכט און דער אָנפיהרונג פון דעם פּאַלעסטינאַ ווערק. די מורא איז אַ אומבעגרינדעטע, ראשית קומען צו אונז די נישט־ציוניסטען מיט אויפריכטיגען און עהרליכען געדאַנק, והשנית פערלירען זיי זייער גאַנצע עקזיסטענץ־מעגליכקייט אין מאָמענט, ווען זיי פאַלען אַריין אין אַ סתירה מיט דער ציוניסטישער וועלט אָרגאַניזאַציע. איך בין איבערצייגט אויף יסוד פון די שמועסען, וואָס איך האָב ראָ געפיהרט מיט די בעטרעפענדע הערען, אַז זיי ווילען איהם פינאַנסיעלער ריכטונג פיל אויפטון פאַר ארץ־ישראל. דער קאָנגרעס וועט יעדענפאַלס נאָך מעהר מוזען בעוואָרענען די פולשטענדיגע אָפּהענגיגקייט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פּאָליטישע און קולטורעלע פראַגען.

„די פאָרמען פון דער צוזאַמענאַרבייט צווישען דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און דער „יודישער אַגענץ" וועלען געשאַפען ווערען דורך דעם לעבען אַליין. דערווייל טאָרען אָבער נישט געמאַכט ווערען קיין שום ענדערונגען אין אַלע אונזערע לייטענדיגע אינסטיטוציעס און ספּעציעל אין ארץ־ישראל.

„דער איצטיגער קאָנגרעס וועט אויך דאַרפען טראַכטען איבערליך צו קאָנסאָלידירען די אָרגאַניזאַציע, עס איז נישט צו דערהאַלטען אַזאַ צושטאַנד, וואָס די פראַקציעס זאָלען קומען צום קאָנגרעס. בלויז מיט פּרעטענסיעס און פון זאָלען זיי פאַר דער אָרגאַניזאַציע פיל ווייניגער, ווי עס גרייכען זייערע כוחות. איך בין אויס דעם גרונד אויך געגען אַ קאָאַליציע עקזעקוטיווע. איך בין עס נישט דערפאַר, ווייל איך זאָל זיין אַ געגענער פון די רעכטע אָדער לינקע, נור פשוט אויס דעם גרונד ווייל איך האַלט, אַז עס איז נישט מעגליך אַ צושטאַנד וואו בלויז איין גרופּע (די אלגעמיינע!) זאָל אַרבייטען און די איבעריגע זאָלען זיך בעגניגען מיט קריטיק אַליין. אדרבא, זאָל קומען אַ עקזעקוטיווע פון די רעכטע און לינקע צוזאַמען אָהן די „אַלגעמיינע ציוניסטען" אָבער זאָל זי נישט האָבען קיין שטערער אין דער אַרבייט, זיי וועלען זיך ביי דער געלעגענהייט איבערצייגען, אַז עס איז פיל שווערער צו אַרבייטען, ווי צו קריטיקירען.

„כדי צו שטאַרקען די ציוניסטישע וועלט־בעוועגונג מוזען אונבעדינגט געשאַפען ווערען די לאַנדעס־פערבאַנדען אָדער ווי מען האָט זיי אַנדערש אָנגערופען טעריטאָריאַל־פערבאַנדען. דאַן וועט אויך זיין די ריכטיגע קאָנטראָל, ווער עס אַרבייט באמת פאַר'ן ציוניזם און ווער עס בעגניגענט זיך בלויז מיט שעהנע ווערטער"!

שלום גאָטליב.

ארבייטער־בעוועגונג איז אינדיע

אין וויען האָט די טעג געוויילט אַנ'עקזאָטישער סאָציאַליסטישער גאַסט: דער פיהרער פון די אינדישע באַהן־אַרבייטער קאַלאַפּאַ. דער באַהן־אַרבייטער פעראיין אין אינדיען צעהלט 200 טויזענד מיטגלידער.

אין אַ געשפּרעך מיט די פערטרעטער פון דער וויענער „אַרבייטער־צייטונג" האָט דער גאַסט איבערגעגעבען אינטערעסאַנטע פּרטים וועגען דער ענטשטעהונג פון דער אַרבייטער־בעוועגונג און וועגען די פּאָליטישע קאַמפּען אין אינדיען.

די אינדישע אַרבייטער־בעוועגונג איז נאָך גאָר אַ יונגע: זי איז ענטשטאַנען ערשט נאָך דער מלחמה, ווען עס האָט זיך אָנגעהויבען די בעפרייאונגס־בעוועגונג אין די קאָלאָניע־לענדער. עס איז אָבער נישט אָנגעקומען אַזוי לייכט אָנצוהויבען אַ וועלכע עס איז אָרגאַניזאַציאָנעלע אַרבייט צווישען די אַרבייטער. די קאַפּיטאַליסטען אין אינדיע האָבען אכזריות'דיג דערשטיקט יעדען פּרוב פון אָרגאַניזאַציע. די פאַבריקס־ און באַהן־אַרבייטער אין אינדיען וואוינען אַמייסטען אין פאַבריקס־הייזער, און דאָרטען איז שטרענג פערבאָטען איינצואָרדנען וועלכע עס איז פערזאַמלונגען. די איבריגע אַרבייטער זענען צוואָרפען איבער די דערפער, וואו עס איז שווער אָפּצוהאַלטען פערזאַמלונגען. די ערשטע פאַבריקס־דעלעגאַטען זענען פשוט פערפייניגט געוואָרען. דעריבער האָבען די ערשטע אַרבייטער־אָרגאַניזאַציעס נאָר געקענט ענטשטעהן אַ דאַנק דער אויסערליכער הילף.

ביז דער מלחמה זענען אויך געווען עטליכע פעראיינען פאַר אַרבייטער, זיי האָבען אָבער געטראָגען נאָר אַ פילאַנטראָפּישען כאַראַקטער. גוטע מענשען האָבען געגרינדעט חברות, כדי צו העלפען מיט וואָס עס איז די אַרבייטער, וועלכע האָבען געלעבט אין עלענד און נויט. דאָס יאָהר 1919 האָט געבראַכט דעם ערשטען גרויסען און ערפאָלגרייכען שטרייק פון די טעקסטיל־אַרבייטער אין מאַדראַס און דערמיט געלעגט דעם גרונד־שטיין פאַר דער אַרבייטער־בעוועגונג אין אינדיען. די רעגירונג און די קאַפּיטאַליסטען האָבען דעם דאָזיגען שטרייק, ווי אויך די שפּעטערדיגע שטרייקען פערשריגען אַלס „פּאָליטישע". די רעגירונג האָט אויסגענוצט דעם פאַקט וואָס די אַרבייטער־בעוועגונג האָט אָנגעהויב געגאָסען פון דער הילף פון די אַדוואָקאַטען און פּאָליטיקער פון דער אינדישער נאַציאָנאַלער־בעוועגונג. מען האָט דעמאָלט די אַרבייטער־בעוועגונג דערשטיקט אויף אַ ברוטאַלען אופן. ערשט אין יאָהר 1927 איז געלונגען דורכצופיהרען מיט ערפאָלג אַ שטרייק פון די באַהן־אַרבייטער, וועלכער האָט אויך געבראַכט מיט זיך אַ האָגעל פון מורא'דיגע רעפּרעסיעס. מען האָט חדשים לאַנג אָפּגעהאַלטען אין תפיסה די פיהרער, דאָס איז אָבער מעהר נישט געווען בכח צו דערשטיקען די בעוועגונג, וועלכע האָט זיך זינט דעמאָלט שטאַרק פונאַנדערגעוואַקסען. אין באָמביי געהט אָן שוין זינט איינינע יאָהר דער קאַמף צווישען די אַרבייטער און קאַפּיטאַליסטען. די שטרייקען ווערען אָפט אָנגעפיהרט פון די קאָמוניסטען.

פּאָליטיק שפּילט אין דער פּראָפעסיאָנעלער בעוועגונג אַ קליינע ראָל, הגם די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען זענען ענטשטאַנען אונטערן איינפלוס פון גהאַנדי'ס פּאָליטישער בעוועגונג, וועלכער האָט אַרומגעכאַפּט אינדיען. גהאַנדי האָט, ווי בעוואוסט, געוואָרפען דעם לאָזונג פון פּאַסיווען ווידער־שטאַנד קעגען ענגלאַנד. דער ווידערשטאַנד דאַרף זיך אויסדריקען אין אָפּזאָגען זיך פון צאָהלען שטייערען און נישט קויפען קיין סחורות. יעדער דאַרף אַליין שפּינען און וועבען. קיין אַקטיווען פּאָליטישען קאַמף פערלאַנגט גהאַנדי נישט פון די אַרבייטער. הגם די ארבייטער בעטראַכטען גהאַנדין פאַר דעם פרייהייטס־קעמפער פון אינדיען, פיהלען זיי זיך אָבער נישט געבונדען מיט גהאַנדי'ס לאָזונגען. די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען געהערען כמעט אַלע צו דעם אַל־אינדישען בונד פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען. דער דאָזיגער געווערקשאַפטס־בונד איז אָבער אינגאַנצען אומאָפּהענגיג פון דעם אינדישען נאַציאָנאַלען קאָנגרעס (די קערפּערשאַפט פון דער אינדישער נאַציאָנאַלער בעוועגונג).

יעדענפאַלס איז נאָך אין אינדיען נישטאָ קיין זעלבסטשטענדיגע פּאָליטישע אַרבייטער־פּאַרטיי. די סיבה דערפון איז אויך דאָס, וואָס די אַרבייטער האָבען נישט קיין וואַהל־רעכט. אין אינדיען מיט איהר 330 מיליאָניגער בעפעלקערונג איז אין צענטראַלען פּאַרלאַמענט נאָר פאַרהאַן איין איינציגער אַרבייטער־פערטרעטער און אויך דער איז נישט געוועהלט געוואָרען, נאָר נאָמינירט געוואָרען פון דער רעגירונג. קוים וועלען די אַרבייטער נאָר בעקומען אַ ביסעלע פּאָליטישע רעכט, וועט אָהן ספק געגרינדעט ווערען אַנ'אַרבייטער־פּאַרטיי. קעלאַפּיא אַליין האָט אין „בונד פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען" געשטעלט אַ פאָרשלאַג צו גרינדען אַנ'אַרבייטער־פּאַרטיי, דאָס איז אָבער דער־ווייל אונמעגליך, ווייל לויט'ן געזעץ איז פערבאָטען צו פערווענדען געלד פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען אויף פּאָליטישע צוועקען. אויך אויף דער לעצטער סעסיע פון נאַציאָנאַלען קאָנגרעס אין קאַלקוטאַ איז אויפ'ן פאָרשלאַג פון לינקען פליגעל אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס צו אָרגאַניזירען די אַרבייטער און פּויערים. ביז איצט איז אָבער אין דעם פּרט גאָרנישט נישט געטון געוואָרען.

אויף דער פראַגע וועגען דער ראָל פון די קאָמוניסטען, האָט קאַלאַפּיאַ געענטפערט:

— אַ דאַנק דער שוידערליכער עקספּלואַטאַציע און אונטערדריקונג, אונטער וועלכער עס לעבען די אינדישע מאַסען טרעפט די קאָמוניסטישע אַגיטאַציע אָן אויף אַ פרוכטבאַרען באָדען. די רעגירונג בעגעהט זיך זעהר ברוטאַל מיט די קאָמוניסטען, וואָס עס מאַכט די לעצטע נאָך פּאָפּולערער. פון דער צווייטער זייט האָט זיך אין די קאָמוניסטישע רייהען אַריינגעכאַפּט די פּראָוואָקאַציע. אַזוי למשל, איז דער באָמבען־אַטענטאַט אין אינדישען פּאַרלאַמענט געווען אַ פּראָוואָקאַציע. פּאָליציי האָט די באָמבע צוגעגרייט און אַנ'אַרבייטער האָט זי געוואָרפען. דערביי איז זי אַזוי קונציג געוואָרפען געוואָרען, אַז זי האָט אויפגעריסען אין אַ געדיכט־בעזעצטען זאַל און עס האָט קיינעם נישט געשאַדט...

דער קאָרעספּאָנדענט האָט דאַן געפרעגט קאַלאַפּיאַן וועגען די סיבות פון רעליגיעזען פּאָגראָם, וואָס איז לעצטענס פאָרגעקומען אין באָמביי.

— אינדיען — האָט קאַלאַפּיאַ געענטפערט — איז ריזיג גרויס און האָט אַ בעפעלקערונג, וואָס איז צוטיילט אויף פערשידענע רעליגיעס און סעקטעס. די הערשענדיגע נוצען זעהר געשיקט אויס די דאָזיגע לאַגע, כדי די פערשידענע סעקטעס אויסצושפּילען איינע קעגען דער אַנדערער. בעת'ן

(ווייטער זעה 7־טע זייט)

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען.

פעטריקאַווער 10, טעל. 31-86

געהמט אָן פון 8—9½ פריה און פון 3½—4½ נאָכמ.

נייער פאלקסבלאט
דאס לאדזער לעבען
1 אויגוסט, דאנערשטאג — כד תמוז תרפ"ט
זון-אויפגאנג 3.54
זון-אונטערגאנג 7.36

ווארשאווער מאנופאקטור הורטאווניקעס און לאדזער פאבריקאנטען

לאדזער פאבריקאנטען מאכען גערן קרעדיט-טראנזאקציעס מיט ווינטער-סחורות

פון ווארשא שרייבט מען אונז:

צווישען די מאנופאקטור-סוחרים אויף געגשא איז איצט די שטימונג א בעסערע, ווי דאס איז געווען אין די לעצטע חדשים. דער זומער-סעזאן — אינ'ם הורט-האנדעל — האט זיך שוין כמעט אינגאנצען געענדיגט און דער ווינטער-סעזאן, איז איצט אין פולען ברען.

ווי מען ערקלערט אונז פון גוט אינפארמירטע סוחרישע קרייזען שטאמט די בעסערע שטימונג דערפון, וואס די לאדזער פאבריקאנטען זענען שוין נישט מעהר אזוי „שטייף" ווי זיי זענען געווען ביז איצט און מאכען גער קרעדיט-טראנזאקציעס מיט ווינטער-סחורות און דאס וועט זיך זעהר גינסטיג אפרופען אויף דער גאנצער בראנזשע.

דער היינטיגער זומער איז געווען זעהר א שווערער אין דער בראנזשע; די פאבריקאנטען האבען געריסען די הויט און נישט געוואלט געבען קיין קרעדיט, זאגאר די ערשט-קלאסיגע הורטאווניקעס. די סיבה איז געווען פאלגענדע: פון איין זייט האבען די מאסען פראטעסטען אפגעשראקען די פאבריקאנטען און פון דער צווייטער זייט האבען זיי ספעציעל געמאכט שווערע וועקסעל-בעדינגונגען, כדי ארויסצושלעפען וואס מעהר געלד פון די הורטאווניקעס.

מען דארף בעמערקען, אז אז אין די זומער-חדשים קומען צו זעהר פיל „סוחרים" נישט קיין פאכלייט, וועלכע פאהרען אויף ירידים, אזעלכע מוזען צאהלען קאסע-געלד פאר די סחורות, וואס זיי קויפען. דאס האבען אויסגענוצט די לאדזער פאבריקאנטען און צוליב דעם אפגעצויגען דעם קרעדיט, כדי ארויסצונעהמען דאס ביסעל מזומנים פון די הורטאווניקעס. צום ווינטער-סעזאן, ווערען אפגעווישט די אלע הענדלער נישט קיין פאכלייט און דער האנדעל, שטיצט זיך אויף די אלטע קונים, צו וועלכע מען האט צוטרוי. דאס האט געבראכט דערצו, אז די פאבריקאנטען אין לאדז וועלען ווייכער ווערען.

נעכטען זענען שוין אראפגעפאהרען די היגע הורטאווניקעס קיין לאדז, מיט מעהר מוט און גערמאכט גרעסערע קניות אויף וועקסלען, ביז זעקס חדשים.

די לאגע אין דער בראנזשע צום קומענדיגען ווינטער-סעזאן איז איצט אזעלכער: די יעניגע פראווינצער קונים, וואס האבען רעגולירט זייערע אלטע חובות, וועלען איצט געניסען פון א ברייטען קרעדיט און דער אונטערשיד פון קאסע ביז וועקסעל-פרייזען וועט נישט זיין קיין גרויסער.

בעווגרערם וויכטיג אין דער בראנזשע איז דאס, וואס צוליב דער ביז-איצטיגער שלעכטער קאניונקטור האבען די לאדזער פאבריקאנטען נישט אנגעגרייט קיין גרויסע זאפאסען זומער-סחורות און די זומער-לאגערן זענען געווארען אויספערקויפט. אויב ביי וועלכע ס'איז פארבליבן אביסעל זומער-סחורה האט מען געמאכט א ביליגען אויספערקויף (40 פראצ. ביליגער פונ'ם נארמאלען פרייז) און אלעס ארויסגעשטופט.

צוליב דעם טאקע קומען איצט פאר קלענערע סכסוכים מיט די ווארשאווער הורטאווניקעס, ביי וועלכע ס'איז נאך פערהאן זומער-סחורות מיט די אלטע פרייזען, ווייל איצט בעקומען זייערע קאנקורענטען — די זעלבע ארטיקלען מיט 40 פראצענט ביליגער. פונ'ם זומער-אויספערקויף.

אין אלגעמיין הערשט א פרעהליכע שטימונג אויף געגשא צום קומענדען ווינטער-סעזאן, און מען איז איבערצייגט, אז דער שווערער קריזיס, וואס האט דורכגעפירטעל יאהר, אזוי שווער געפייניגט די ראזיגע בראנזשע — איז איצט פערשוואונדען אויף א צייט.

וועלכער חוב איז פריהער — אויף א וועקסעל אדער אנ'אפענער חוב?

אינטערעסאנטער אורטייל אין קרייז-געריכט

לויט'ן ארטיקעל 1138 פון די פערפליכטענגרע געזעצען איז, ווען איינער קויפט ביי א צווייטען סחורה און נעהמט ארויס ביי איהם א רעכענונג, הגם ער האט פאר דער סחורה נאך נישט בעצאהלט, געהער זי שוין צום קונה.

אנ'אויסנאהם אין דער הינזיכט איז די פירמע פון ניי-מאשינען „זינגער", וועלכע האט א ירושה-רעסקריפט נאך פון די צארישע צייטען, וואס בעשטעהט אין דעם, אז זי, די פירמע, פאלט נישט ארונטער דעם דערמאהנטען געזעץ. אזוי, למשל, ווען איינער קויפט ביי דער פירמע „זינגער" א מאשין, איז כל זמן ער האט פאר איהר נישט אפגעצאהלט ביז א גראשען, בלייבט די מאשין דאס אייגענטום פון דער פירמע „זינגער".

היות דער גרעסטער טייל קונדען פון דער פירמע „זינגער" זענען בעלי-מלאכות איז קלאר, א זפון די דאזיגע ירושה-רעכט ליידען זיי אם — מייסטען.

אלס אילוסטראציע קאן דינען פאלגענדער פאקט; דער שמוקלער יעקב לאקסמאן האט פאר-גען ווינטער דורך אנ'אגענט געקויפט פון דער פירמע „זינגער" א מאשין פאר זיין שוועסטער. א טייל פון דער סומע איז געבליבען אפען, האט אבער געטראפען אנ'אומגליק און לאקסמאנס שוועסטער האט בעת די גרויסע פרעסט זיך אפגעפרוירען די פיס און נישט געקאנט ארבייטען.

צוליב דער דאזיגער סיבה האט לאקסמאן פון דער מאשין זיך אפגעזאגט.

דערווייל איז אונטערגעלאפען דער טערמין פונ'ם ערשטען וועקסעל אויף 60 זל. זינגערס אגענט, וועלכער איז, אגב לאקסמאנס א בעקאנטער, און האט דעם לעצטען געבארגט 80 זל. איז געקומען צו לאקסמאנען אפנעהמען דעם חוב, ווי אויך איינצוקאסירען געלד פאר'ן וועקסעל. לאקסמאן האט זיך געהייסען וויזען דעם וועקסעל און ווען דער אגענט האט דאס איהם געגעבען, האט ער דאס וועקסעל צוריסען, אפצאהלענדיג דעם אגענט באלד נאכדעם 60 זל.

היות לאקסמאן איז, ווי געזאגט, געווען שולדיג דעם אגענט א פריוואטען חוב, האט ער דאס דאזיגע געלד פערכעכנט אויף זיין חוב און פאר צוריסען דעם וועקסעל פון דער פירמע האט ער לאקסמאנען אנגעקלאגט אין געריכט לויט'ן ארטיקעל 552 פון שטראף-קאדעקס.

נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען דער דאזיגער פראצעס.

דער פערטיידיגער אדוו. אלפרער מינץ, האט אין זיין פערטיידיגונגס-רעדע זיך געשטיצט דערויף, אז ווען איינער האט צו צאהלען צוויי חובות, אנ'אפענעם און פאר א וועקסעל, ווערט די סומע, וועלכע ער צאהלט אוים, לויט'ן געזעץ, פערדעכענט אויף יענעם חוב, וועלכער איז פאר'ן בעל-חוב אממייסטען בעלעסטיגענד.

אין געגעבענעם פאל האט לאקסמאן מיט די 60 זל. אפגעדעקט דאס וועקסעל און האט אזוי ארום געהאט דאס רעכט איהם צוצורייסען.

דאס געריכט האט אנערקענט דעם דאזיגען ארגומענט און לאקסמאן ווערט בעפרייט.

דער סעזאן פון צווי-ווייבערניקעס

דוד הערש האט אויך 2 ווייבער, פאר אפגט'ז איינע הייסט ער זיך גוט בעצאהלען.

דער לאדזער ראבינאט איז איצט פערוואר-פען מיט פיל פאלען וועגען פיל-ווייבעריי, ס'איז געווארען א מעשה בכל יום, אז מענער האבען צו עטליכע ווייבער און ווען דער ראבינאט וויל זיי צווינגען צו גט'ן די ווייבער און זיי זאלען נאר בלייבען ביי איינע, שטעלען נאך די פיל-ווייבערניקעס חוצפה'דיגע בעדינגונגען. אזא מין געשיכטע איז אויך נעכטען בעטראכט געווארען אין ראבינאט:

דער פעקער דוד הערש ש. פון לוטאמיער-סקע גאס האט מיט עטליכע יאהר צוריק חתונה געהאט מיט א לאדזערין, מיט א געוויסער פרי-מעט ק., אפגעלעבט 3 יאהר, זי האט געבוירען א יונגעלע. דער רבונו של עולם האט אבער נישט געגעבען קיין יאהרען און דאס יונגע ווייבעל איז געשטארבען. דוד הערש האט נישט געקענט בליי-בען אהן א ווייב און גאר אין גיכען האט ער זיך גע'שדכנ'ט צו א מיידעל דבורה ר. פון שמא-לען געסעל. פון דעם שידוך איז געווארען, דוד הערש האט חתונה געהאט מיט דבורה'ן, האט געדונגען א קעלער-שטוב פאר 600 זלאטיס און זיך אויסמעבלירט.

זייער שלום-בית האט אבער נישט לאנג אנ-געהאלטען. דוד הערש איז נישט געווען געפאסט צו דבורהן און די מחלוקות זענען געווארען וואס אפטער און שטארקער, דוד הערש האט זיך דאס נישט גענומען צום הארצן, איז אוועק פון דבורה'ן און זיך פארשטעלענדיג אין גאס אלס בחור, אנ-געהויבען זיך צוצושטעלען צו אנ'אלמנה מרת יענטע, וועמענס מאן ס'זאל זיין דערהרגעט גע-ווארען אין קריג. יענטע האט דעם חתן-בחור גאנץ פיין אויפגענומען. נאך וואס זאל זי זיין שטענדיג אזוי פערפינסטערט. זי איז דאך א יונג מענש, האט זי זיך געטראכט, און וועט טאקי מיט דוד הערש'ן חתונה-האבען. אזוי איז טאקע געווען. דוד הערש האט חתונה-געהאט מיט יענ-טען אויף פראנציסקאנער גאס אין דערזעלבער צייט האט ער געהאט א ווייב אויפ'ן שמאלען געסעל.

דבורה'ן איז אבער אומעטיג געווארען צו זיצען אין קעלער-שטוב איינע אליין און האט זיך מישב געווען. פערקויפט אלע זאכען, פערדונגען די שטוב און אליין אוועק צו איהר א עלטערן, בינו-לבינו האט זי זיך דערוואוסט, אז איהר דוד הערש האט חתונה-געהאט מיט דער אלמנה יענטע און זי געלאזען „שוויצען" אהן א גט. דבורה האט דעריבער אנגעהויבען צו לויפען אין ראבי-נאט נאך עצות. דער ראבינאט האט געשיקט נאך דוד הערש'ן, וועלכער איז תיכף געקומען און אפילו ערקלערט זיין גרייטקייט צו גט'ן דבורה'ן בתנאי, אז זי זאל איהם געבען דאס, וואס זיין איינריכטונג איז ווערט געווען און עטליכע הונדערט זלאטיס אויף א שטוב, וואו ער זאל קענען וואוינען מיט זיין איצטיגער יענטע. פון וואנען זאל אבער דבורה נעהמען געלד, אז זי האט שוין אויפגעגעסען וואו זי האט נאר געהאט א גראשען. דוד הערש וויל פון גארנישט וויסען, איהם ארט נישט, זאגט ער, אז ער האט צוויי ווייבער. דאפעלט איז שטארקער.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
איינענע פראצאהניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: וואלטראקעס אויף פלאטפוסען, קונסט-ליכע פיס, גארסעטען א. ז. וו. עמפפאנגם פון 5—7 אוו.
צוריקגעקעהרט.

אספאלטען
אינגלענדישע פון בעדייטענדער קוואליטעט, וואס פערשרייט די בעסטע אויסלענדישע צו אלערליי טעכנישע צילען, אויך צו פאבריקאציע פון דאך-פאפע, איזאלאציאנס-מאטעריאלען, בוי-הענגען א. ז. וו. אויסארבייטונג פון דער פירמע
Gal. TOw. Naft. „GALICJA"
S. A. w DROHOBICZU
עמפפעהלט צו קאנקורענץ-פרייזען
Generalne Przedstawicielstwo
Łódzki Związek Handlowy
M. ŻMIGROD i S-ka
Konstantynowska 99, tel. 15-60

פון מאגיסטראט

(מ) דער לאווניק פון דער שטייער-אפטיילונג ל. קוק וועט אננעהמען אינטערעסאנטען אין שטייער-ענינים יעדען מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג פון האלב 11 ביז האלב 1.

אין פינאנץ-ענינים און שטעטישע אונטער-נעהמונגען אין די זעלבע טעג פון 1 ביז האלב 3 אין מאגיסטראט (פרייהייטס-פלאץ 14).

סעזאן-ארבייטער ווילען ארבייטען 4 טעג אין וואך

(2) דער פערבאנד פון די ארבייטער אין די אינסטיטוציעס פון עפענטליכען געברויך האט זיך געווענדעט צום מאגיסטראט מיט פאלגענדען פאר-שלאג: דער מאגיסטראט זאל די סעזאן-ארבייטער בעשעפטיגען אנשטאט 3—4 טאג אין וואך. פאר'ן 4 טאג זאל די ארבייטער נישט אויסגעצאהלט ווערען אין מזומן, נאר ס'זאל זיי ארויסגעגעבען ווערען זייער קאנטיגענט קויהלען, וועלכע זיי פלעגען אלע מאל בעקומען. דער מאגיסטראט וועט די פראגע בעהאנדלען אויף דער נאהנט-סטער זיצונג.

א נייער באהן-פאהר-פלאן

(2) אין סעפטעמבער הויבט שוין אן די באהן-דירעקציע צו בעארבייטען דעם נייעם פאהר-פלאן אויפ'ן י. 1930. אזוי ווי אין פאריגען יאהר איז לאדז בע'עולהט געווארען, האבען די היגע ווירטשאפטליכע קרייזען שוין אנגעהויבען אויס-צוארבייטען זייערע פערלאנגען, וועלכע וועלען איבערגעשיקט ווערען צו די מאסגעבענדע קרייזן.

א ניי טעלעפאן-בוך

(וו) די אבאנענטען-רשימה פון שטעטישען טעלעפאן איז שוין פערענדיגט און איז איבער-געגעבען געווארען צום דרוק. די אבאנענטען וועלען די נייע רשימה בעקומען אין סעפטעמבער.

היינט הויבט מען אן אספאלטירען

(ב) היינט הויבט מען אן צו אספאלטירען די פיעטריקאווער גאס צווישען נאווראט און פושע-יאזד. נאכדעם, ווי דער טייל וועט פערענדיגט ווערען, וועלען זיך אנהויבען די ארבייטען אויפ'ן אפשניט פשעיאזד—מאניושקי.

לתקנת עגונות

ווער עס ווייסט דעם גורל פון יוסף אונגער, קאנסטאנטינער 21, וועלכער האט פאר דריי וואכען צוריק איבערגעלאזט זיין פרוי מיט זיבען קינדער נאקעט און בלויז, ווערט געבעטען צו מעלדען צו הרב סגל, פאלודניאווא 25, פון 9—11 פריה. די פרוי פערלאנגט נישט מעהר פון איהם ווי א גט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) מ. ליפיעץ (פיעטריקאווער 193), מ מילצר (פיעטריקאווער 46), גראשקאווסקי (קאנ-סטאנטינער 15), פערעלמאן (ציגעל-גאס 64), ניעוויאראווסקא (אלעקסאנדראווסקא 37). ג. יאנ-קעלעוויטש (אלטער מארק 9).

„נייער פאלקסבלאט"
קופאן № 24
אויף צו געווינען אומזיסט דאס בוך. ווערק:
„אין מערב קיין נייעס"
פון עריק מאריא רעמארק.

אַ טיגער — אַ וואָלף — אַ פוקס

רער אַלטער פוקס אַריסטיר בריאַן נעמט ווידער איבער די מאַכט פון אַלטען וואָלף רייכונר פואַנקאַרע, וועלכער האָט פון זיין זייט איבערגע־נומען די ירושה פון דעם אַלטען טיגער קלעמאַנסאָ. אַזוי בייט זיך אויף דעם פראַנצויזישען פרעמיער־פּאָסטעל אַ גאַנצע מענאַזשעריע פון חיות אין געשטאַלט פון מיניסטאָרען.

אַ זאָאָ־פּסיכאָלאָג אָדער אַ בעל משלים וואָלט פון אַזאַ סדר געקענט מאַכען אַ פיינע אַלעגאָריע: פריהער איז געווען דער טיגער, וואָס האָט געלויערט און זיך פּערטאַיעט צום ענטגילטיגען שפרונג. דערנאָך איז געקומען דער וואָלף, וואָס האָט געוויזען דעם פיינד די צעהן און צו לעצט דער פוקס מיט זיינע זיסע ריידעלעך און זיכע לאַפּקעס איבער דער גענעל.

וואונדערבאַרער רעדנער, גלענצענדער ריאַלעק טיגער, פול הומאָר און אמת פראַנצויזישען „עספּרי", איז ער מי בעשאַפען צו דער ראָלע, וועלכע פראַנקרייך וועט אויסקומען צו שפּילען אויף דער ליקווידאַציע־קאָנפערענץ האַגר ביי האַנר מיט דעם פרומען פרעדיגער מאַקראָנאַלד.

איך געדענק נישט, וואו איך האָב עס אַמאָל געלייענט: צוויי בעסטע רעדנער האָט דער פראַנ־צויזישער פּאַרלאַמענט און זיין בליה־צייט פּער־מאַנט — זשאָרעס און בריאַן. זשאָרעס האָט אָבער מיט זיין לייבע־קול געהנע־ט און געמאַכט ציטערען הערצער, בריאַן מיט זיין פוקסען־שטים האָט זיך שטיל אַריינגעגנב'עט אין די נשמות.

ער איז קיינמאָל נישט געווען אַזוי גריכד צאָרענדיג ווי דער טיגער און קיינמאָל נישט אַזאַ מזיק ווי דער אַלטער וואָלף. הגם אַ זוריסט פלעגט ער קיינמאָל זיך אַזוי פיל נישט בעלאָדען מיט פּאַ־ראַגראַפען ווי זיך אויסלאָדען מיט פראַזען. אין דעם איז זיין כוח און אויך זיין שוואַכקייט. ער פאַלט שטענדיג, וואו די געפלאַסטערטע פראַזע מוז אָפּ־טרעטע איהר פּלאַץ דער געפּאַנצערטער פויסט.

איצט געהט ער קיין האַאַג אויף דער קאָנ־פערענץ פון די גרויס־מעכט מיט זיין קונסט. די אויסלענדישע פּאָליטיק דאָס איז זיין סטיכיע, וואו ער פיהלט זיך, ווי אַ פיש אין וואַסער. אין דער אינווענייגסטער פּאָליטיק וועט דאָס פיהרענדיגע וואָרט האָבען טאַרדיע, דער מיניסטער פאַר אינ־נעווענייגסטע ענינים, וועלכער היט אָפּ מיט די ציין פון זיין רבין פואַנקאַרע די טראַדיציע פון אַלטען גוטען פראַנצויזישען בורזשואַ, וואָס וויל האָ־בען רוה, העני; שטייערען און — הלוואי וואָלט עס מעגליך געווען — די פאַר'מלחמה'דיגע זיכע־רע קופּאָנעס.

יע״.

„מאיר מיין קוזין, קום מיט מיר!"

אַ מטשיקאַווע געשיכטע מיט אַ פּראָווינצער עמיגראַנט. — אַ שיינע „קוזינע" מיט 100 רובל גאָלד

די טעג איז פון אַ צוג, וואָס איז אָנגעקו־מען צום ווילנער וואַקזאַל אַראָפּגעקומען אַ פּראָ־ווינצער יונגערמאַן מיט'ן נאָמען מאיר ק. פון אַ פּערמאָרפענעם שטעטעל אין ווילנער קרייז.

אין איין האַנד האָט ער געהאַלטען אַ היל־צערנע וואַליזע, קאַנטיג אייגענע אַרבייט, און אין דער צווייטער אַ סענקוואַטען שטעקען.

מאיר ק. איז אַראָפּגעקומען קיין ווילנע קוי־פען זיך אַ שיפס־קאַרטע אין איינע פון די ראַר־טיגע שיפס־געזעלשאַפטען, מחמת ער האָט זיך גע־קליבען עמיגרירען קיין אַמעריקא.

לויט'ן פערהאַלטען זיך פון פּראָווינצילען יונג־ערמאַן, האָט מען געקאָנט דערקענען, אַז ער איז נאָך קיינמאָל אין אַ גרויסער שטאָט נישט געווען.

דאָס האָבען אפנים בעמערקט אַפּעריסטען, וועלכע האָבען בעשלאָסען אָפּצולעקען פון יונגענ־מאַן אַ פעטען ביינדעל.

צו דע סמעק האָט זיך איינער פון זיי בעק־קענט מיט איהם און דערמאָנט זיך זיין נאָמען און פאַמיליע. מעהר ווי דאָס האָבען זיי נישט גע־דאַרפט.

ווען מאיר איז אַזוי געגאַנגען פון וואַקזאַל מיט דער גרויסער וואַליזע אין האַנד, האָט ער פּלוצלונג בעמערקט ווי אויף איהם קוקט און לאָזט נישט אַראָפּ די אויגען אַ יונגע פריילין, און דער־צו נאָך אַ זעהר שיינע.

די פריילין, וואָס האָט אַזוי געקוקט אויף איהם האָט מיטאַמאָל זיך אָנגערופען:

— מאיר, דאָס ביסטו?

מאיר איז געבליבען שטיין אַ פערוואונדער־טער — פון וואַנען ווייסט איהר מיין נאָמען.

— איהר זענט נישט מאיר ק.? האָט ווידער די אָפּגערופען די פריילין.

— יאָ איך בין דאָס — האָט זי בעקומען אַ תשובה.

דערהערענדיג דאָס איז די פריילין גלייך צו־געלאָפען צו איהם:

— מאיר, קוזין מיינער, קומט מיט מיר

זי האָט איהם גלייך אָנגעכאַפּט פאַר דער האַנד, און צוועקגעשלעפּט מיט זיך אין שטאָט.

באַלד האָט שוין מאיר געוואוסט, אַז דאָס איז זיין קוזינע, זי הייסט ברינדעל, אמת ער האָט גאָט נישט געדענקט, אַז ער זאָל האָבען אין ווילנע אַ שוועסטערקינד, אָבער אפנים, אַז זי ווייסט בעסער פון איהם.

באַלד האָט איהר אויך מאיר פערטרויט נאָך וואָס ער איז געקומען אין ווילנע און אַז חוץ דאָלאַ־רען האָט ער נאָך מיט זיך אין קופער 100 רובעל גאָלד.

די „קוזינע" האָט איהם פערזיכערט, אַז גאָלד רובעלס דאַרף ער אויסטוישען אויף דאָלאַרען, און דאַן וועט זי אַוועקגעהן מיט איהם און קויפען אַ שיפס־קאַרטע. זי האָט אַריינגעפיהרט דעם בחור אין אַ שטוב — אַן אַכסניה האָט, איהם געהייסען געבען עפּיס איבערבייסען, און דערנאָך זענען ביידע אַוועק אין שטאָט אויסטוישען די גאָלד רובעלס.

דעם פּעקעל מיט די 100 רובעל האָט גע־טראָגען די קוזינע. צוקומענדיג אויף ווילנער גאַס, האָט די קוזינע איהם געבעטען צוואַרטען אַ פּאָר מינוט, ווייל זי מוז אַריינגעהן אין אַ הויף.

בקיצור, ס'איז איהם אויסגעקומען צו וואַר־טען גאַנץ לאַנג, און די קוזינע האָט זיך נאָך אַלץ נישט צוריקגעקעהרט.

ווי ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, איז זי אריין אין אַ דורכגאַנגס־הויף און איז נעלם געוואָרען ווי אין וואַסער אַריין.

אַזוי אַרום איז דער בחור געבליבען אָהן אַ „קוזינע", אָהן הונדערט רובעל גאָלד, און אָהן אַ שיפס־קאַרטע.

Dr. med.

M. Rubinlicht

אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען.

וואָסקאָדניאַ 23, טעל. 68־00

נעהמט אָן פון 12—2 מיטאג און פון 7—8½ אוו.

שרעקליכער שטורעם־ווינט אין ווילנער קאַנט

הוראַגאַן אַוועקגעטראָגען אַ מיידעל אויף 2 קילאָמעטער

פון בראַקלאווער קרייז טיילט מען מיט וועגען שטאַרקע רעגענס און שטורעמס, וועלכע האָבען אָנגעמאַכט גרויסע היזקות.

אין געגענד פון סמאָלעווענסקער גמינע איז דורך אַ הוראַגאַן פון אַ געוואַלדיגער קראַפט, וועל־כער איז אין דעם קאַנט נישט פערגאָטערט שוין פון כמה יאָהרען. צוזאַמען מיט'ן הוראַגאַן איז דאָרט אויך געגאַנגען אַ האָגעל מיט אַ שלאַקס־רעגען. דער האָגעל איז געווען גרויס ווי אַ הינערשע איי. דער האָגעל איז געגאַנגען אויף אַ פּאַס ברייט בערך אַ האַלבען קילאָמעטער און אַלץ אונטער זיך פערניכטעט. אויף אַ 400 דעסיאַטין זענען אינגאַנצען פערניכטעט די תבואה ירקות און די מויטעריגעוויקס.

דאָס וואָס האָט איבערגעלאָזט דער האָגעל האָט פערניכטעט דער שטאַרקער שטורעם־ווינד. דער ווינד האָט אויסגעריסען מיט'ן וואָרצעל אפילו אַלטע גראָבע ביימער. מאַסען פרוכט־ביימער זענען אויסגעריסען געוואָרען פון דער ערד און געפלוי־גען אין דער לופטען. דער ווינד האָט אויך אַראָפּ־געריסען כמעט אַלע דעכער פון די בנינים. אַ סך בנינים זענען אינגאַנצען אַוועקגעטראָגען געוואָרען מיט'ן ווינט אַזוי, אַז אויף דעם אָרט וואו זיי זענען געשטאַנען זענען געבליבען נאָר שטיקער צעאַקערטע ערד.

דער דאָזיגער שטורעם־ווינט האָט געבושעוועט אויך אין ליטע. פון דער ליטווישער זייט האָט דער ווינט אַריבערגעטראָגען אַן 8־יאָהריגע מיידע־לע איבער דער גרעניץ קיין פּוילען אויף אַ שטח פון 2 קילאָמעטער.

ס'זענען נאָך נישט געמאַכט געוואָרען קיין גענויע חשבונות וועגען דער גרוים. פון די היזקות, וואָס דער שטורעם האָט אָנגעמאַכט, נאָר פון פאַראויס קען מען זאָגען, אַז דער שאָדען טרעפט אָן אין די הונדערטער טויזענדער זלאָטעס.

אין אַנדערע ערטער פון ווילנער קאַנט זע־נען אויך פאָרגעקומען גרויסע רעגענס, בעגלייט מיט דונערן און בליצען, אין איינינע ערטער איז פון די דונערע געקומען צו שריפות. אין אַ דאָרף אין לוטשייקער גמינע איז פון אַ דונער אויסגעב־ראָכען אַ שריפה און ס'זענען פערברענט געוואָרען 12 בעוואוינטע בנינים. דער שאָדען בעטרעפט העכער 50,000 גילדען.

אין קאַפּלינקער גמינע ביים דאָרף קאיחא האָט אַ דונער דער'הרג'עט אין וואַלד אַ פּויער אַנטאָן וואַסיאַק, 27 יאָהר אַלט.

די אַרבייטער־בעוועגונג אין אינדיען

(ענדע פון 3־טע זייט).

שטרייק פון די נאָפט אַרבייטער אין באָמביי האָ־בען די פאַבריקאַנטען געגרינדעט אַלס שטרייק־ברע־כער „פּאַטאַנס", (זיי זענען פון מאַהמעדאַנישען גלויבען). דאַסמאָל האָבען זיך די איבעריגע מאַה־מעדאַנער פון באָמביי געשטעלט אויף דער זייט פון די שטרייקבעכער און עס זענען געקומען צו רעליגיעזע פּאָגראָמען.

— פאַרוואָס האָט מען וועגען אַזעלכע רעלי־גיעזע קאַמפען צווישען הינדוסען און מאַהמעדאַ־נער נישט געהערט ביז מיט אַ צעהן יאָהר צוריק?

— די דאָזיגע אומרוהען האָבען זיך אָנגעהויבען ערשט דעמאָלס, ווען די מאַהמעדאַנער און הינדוסען האָבען אונטער גאַנדיס אָנפיהרונג גע־שלאָסען אחדות, אַן אחדות קעגען ענגלאַנד. פערשטעהט זיך, אַז דירעגירונג זעהט דערין איין אַ געפאַהר און זי האָט דעריבער גקהאַט דעמאָלט אַן אינטערעס אין אַזעלכע רעליגיעזע קאַמפען, און אין אינדיען איז גאָרנישט שווער צו פּאַבריצירען אַזעלכע אומרוהען. וואַרפט אַריין אַ רעזו'הרג'עטען חזיר אין אַ מעטשעט און איהר קענט זיכער זיין, אַז דער מאַהמעדאַנער וועט צומאָרגענס הרג'ענען יעדען הינדוס. וואָס ער וועט בעגעגענען. פּרובט ווידער אַריינוואַרפען אַ טויטע קוה אין אַ טעמ־פּעל פון די הינדוסען, וועט זיך באַלד די אויפגע־רעגטע הינדוסען־מאַסע אַ וואָרף טון אויפ'ן ערש־טען בעסטען מאַהמעדאַנער.

— האָפט איהר נישט, אַז איצט ביי מאַקדאָ־נאַלדס רעגירונג וועט די לאַגע זיך ענדערען?

— די ענגלישע ביוראָקראַטיע איז שטאַרקער, ווי די ענגלישע רעגירונג אין לאָנדאָן, די דאָזיגע ביוראָקראַטיע אַרבייט קעגען דער ענגלישער רעגי־רונג. זי האַלט שטענדיג מיט די קאָנסערוואַטיווען.

— דאָך? איז דאָך אין פאָריגען יאָהר געביל־דעט געוואָרען די קאָנסטיטוציע־קאָמיסיע פאַר אינ־דיען און היי־יאָהר איז געבילדעט געוואָרען די קאָמיסיע אויסצופאָרשען די אַרבייטס־פערהעלטני־שען אין אינדיען?

— די דאָזיגע קאָמיטעטס האָבען מיר זעהר בעגריסט און אינדישע אַרבייטער פונקט ווי ענג־לישע אַרבייטער זענען מיטגלידער פון דער קאָ־מיסיע. אָבער פאַרוואָס האָט די אינדישע רעגירונג גראַד נאָכדעם ווען עס איז געשאַפען געוואָרען די דאָזיגע קאָמיסיע, אָנגענומען אַ נייעם „געזעץ וועגען די אַרבייטס־קאָנפליקטען", לויט וועלכען יע־דער ווירטשאַפטס־צווייג קען דורך אַ דעקרעט ער־קלערט ווערען פאַר „לעבענסוויכטיג". מיט'ן מאָ־מענט ווען אַ וועלכע עס איז ווירטשאַפטס־צווייג ווערט ערקלערט פאַר „לעבענסוויכטיג" איז דאָר־טען יעדער שטרייק פערווערט, די שטרייקענדע דראָהט אַ שווערע שטראָף, די שטרייק־ברעכער ווערען געשיצט, די שטרייק פיהרער אַרעסטירט, די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען פונאַנדערגעלאָזט און זייערע געלדער — קאָנפיסקירט. דער דאָזיגער געזעץ, וואָס די רעגירונג האָט אָנגענומען, נישט אָפּ־וואַרטענדיג אויף דעם רעזולטאַט פון דער אַרבייט פון דער קאָמיסיע, האָט אונזערע האָפנונגען שטאַרק אָפּגעשוואַכט.

— און אויב די ענגלישע קאָנסטיטוציע־קאָמיסיע וואָלט געמאַכט אַ פאָרשלאָג, וואָס וואָלט, אמת, נישט דערפילט אַלע אינדישע פאָדערונגען, אָבער אַ טייל פון זיי, צי וואָלט איהר דאָס אָנ־גענומען, כדי שפּעטער צו טראַכטען וועגען ווייטערדיגען?

— יאָ... ווען די קאָמיסיע זאָל אונז עפּעס געבען, וואָס זאָל באמת בעדייטען אַ פּראָגרעס, אָבער... זי וועט נישט געבען.

ביי דעם איז קאַלאַפּיא געבליבען. ער גלויבט נישט, אַז ענגלאַנד וועט אינדיען עפּעס געבען. אַזוי טיף איז די פערביטערונג צווישען די אינ־דישע מאַסען געגען זייערע ענגלישע „בעפרייער". אַזויפיל רבי־געלט האָבען די אינדישע מאַסען שוין בעצאָהלט...

גאָלדענע גריקען

(ראָמאַן)

(92

דאָס פּובליקום איז זאַל איז ווי געליימט גע־וואָרען.

די רוהיגע איינגעהאַלטענע ווערטער פון מיל־פאָרד'ן האָבען געמאַכט דעם רושם פון אַן'אויפ־ריבענער באָמבע.

איך גלויב נישט, אַז צווישען די אַנדערע זאַל צער האָבען עפּעס געוואוסט זיגען דער רעד־ליק סאַקדלוקא, ובפרט דעם נאָמען פּראַדאַ האָט און אַזדאי פריהער קיינער נישט געהערט.

— דאָס וואָס איהר דערצעהלט איז זעהר אינ־טערעסאַנט, — האָט געזאָגט דער ריכטער, וועלכער אַזדאי יאָ בערהאַזעטער געווען אין די ענינים. קוקענדיג דורכדרינגליך אויף מילפאָרד'ן, האָט ער צוגעגעבען:

— מיר דוכט זיך, אַז פּראַדאַ איז דער'הרג'עט געוואָרען בעת דער לעצטער רעוואָלוציע?

— יאָ, הער ריכטער, אַזוי האָבען אַלע גע־מיינט. איך ווייס אַבער אַז ער ביינאַכט אַנטלאָפען פון שלאָס, אויף אַ לאָדקע צוגעקראָגען זיך צו אַ ראַמפּערייסער און איז אַנגעקומען קיין ניו־יאָרק. קיינער האָט נישט געוואוסט, דער ער איז אין דער'אמת'ען. קיינער האָט נישט חושד גע־ווען, אַז ער האָט זיך געראַטעוועט, און איז לעבען גע־בליבען, ביז מיט צוויי חדשים צוריק, איז דער אמת'ער נאָמען זיינער בעקאַנט געוואָרען צו עטליכע מענשען.

— דאָס האָט ער אייך אַליין אַלץ דערצעהלט אויף דער שיף?

מילפאָרד האָט אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ.

— ניין, הער ריכטער. איך האָב גאָרנישט גע־וואוסט וועגען איהם ביז דער סאַמע לעצטער צייט. ווען דער ה' גאַטאַן האָט מיר אָנגעשטעלט ביי זיך, האָט ער געזאָגט, אַז ער האָט בדעה זיך צו בעזעצען אין לאָנדאָן, און וויל זיך דינגען אַ לאַקיי, אויף וועלכען ער זאָל זיך קאָנען פערלאָזען. איך האָב אָנגענומען דעם אָנבאָט. הער ריכטער, איך בין געווען צופרידען צו קענען איהם דינען, און אַרויס ווייזען מיין דאַנקבאַרקייט. מיסטער נאַטאַן האָט ברייט געלעבט אין לאָנדאָן, דאָס איז אייך בעקאַנט. מיר האָבען פערנומען אַ גאַנץ הויז, און איך האָב געהאַט אונטער זיך פון צעהן ביז צוועלף מאַן דינ־נערשאַפט. מיט צוויי חדשים אָבער צוריק איז עפּעס געשעהן און מיין באַלעבאָס האָט זיך גע־ענדערט. ער האָט איבערגעריסען אַלע זיינע קאָנט־שאַפטען, אָנגעהויבען צו פערשליסען זיך אין הויז. ביסלעכווייז אָפּגעזאָגט אַלע דינער. אַזוי אַז סוף כל סוף זענען איבערגעבליבען בלויז דרייען. און איז געוואָרען זעהר שווער צו האַלטען די אָרדנונג אין הויז, אָבער ער האָט דערויף נישט געלייגט קיין אַכט.

ער האָט פערדאָפּעלט אונזערע שכירות, נישט פערגעסענדיג ביי אונז, און געזאָגט, אַז מיר זאָלען זיך אַן'עצה געבען, ווי מיר קענען.

מיר האָבען געמיינט, אַז ער איז קראַנק געוואָ־רען. ער האָט אויסגעזעהען אַזוי שלעכט, אַז איך האָב איהם געראַטען, ער זאָל זיך ווענדען צו אַ דאָקטאָר. דער דאָקטאָר האָט איהם אָבער הער ריכטער, נישט געקאָנט מיט גאָרנישט העלפען.

ער האָט זיך פונאַנדערגעלאַכט פון מיין עצה און גע־זאָגט, אַז אויסהיילען זיך קאָן נאָר ער אַליין.

— האָט ער אייך דערקלערט, מיט וואָס איז געוואָרען אַרויסגערופען די ענדערונג אין זיין לעבען.

— ניין, הער ריכטער. איך האָב אָבער בקרוב פערשטאַנען, אַז איהם דראָהט עפּעס אַ סכנה. ער האָט שטרענג בעפוילען נישט אַריינצולאָזען קיינעם נישט אין הויז אַריין, נישט מעלדענדיג איהם פריהער געניי, ווער עס איז געקומען און צוליב וואָס. אַזוי האָט זיך עס געצויגען עטליכע וואָכען... ריכטיגער געזאָגט — ביז דער פאָריגער וואָך. אויב איך האָב קיין טעות נישט, הער ריכטער, איז עס געווען דעם דריטען. דער הער נאַטאַן האָט מיך געהייסען רופען אַ טאַקסובקע, מחמת ער האָט זיך געקליבען אַרויס פון דערהיים זעקס אַ זייגער, ער האָט געהאַט אַן'איינגענעם אויטאָ, נאָר איך האָב פערשטאַנען זיך, נישט געהאַט די דרייסטקייט צו שטעלען איהם פראַגען. איך האָב בעשטעלט אַ טאַקסובקע און ער איז אַוועקגעפאָהרען. פון יענעם מאָמענט אָן האָב איך איהם נישט געזעהן ביז דער נאַכט, ווען מ'האָט איהם דערמאָרדעט.

מילפאָרד איז ענטשוויגען געוואָרען, אויסגע־שטרעקט צום פיש זיין ציטערדיגע האַנד, אָנגענאָסען אַ גלאָז וואַסער און אויסגעטרונקען.

— לויט די ידיעות, וואָס זענען צונויפגעזאַ־מעלט דורך דער פּאָליציי — האָט זיך דער ריכטער אָפּגערופען — איז אויף זיין אָרט געקומען רושעק בערמאַן.

— יאָ, הער ריכטער.

— און איהר האָט נישט בעמערקט קיין שום ענדערונג?

— ניין, הער ריכטער, דער הער רושעק בער־מאַן וועהט גענוי אויס, ווי מיסטער נאַטאַן. אפילו די שטים איז דיזעלבע. ער איז געווען אָנגעטון אין דעם מיסטער נאַטאַנס מלבושים, און ער האָט זיך ביי אונז געפיהלט נאָר היימיש. איך האָב קיין שום סיבה נישט געהאַט חושד צו זיין, אַז דאָ איז עפּיס געשעהן אַ פערבייט.

אַלעמענס אויגען האָבען זיך געווענדעט צו מיר. אין אַן'אַנדער מאָמענט וואָלט אַזאַ מין מאַסען אויפמערקזאַמקייט מיר נישט איבעריג געווען צום האַרצען.

איך בין אָבער געווען צו שטאַרק איבערגענומען מיט מילפאָרדס רייד, אַזוי אַז איך האָב עס כמעט, ווי נישט געפיהלט.

איך האָב געוואוסט, וואָס אַ שטיינער, ער וועט איבערגעבען דעם ריכטער וועגען אונזערע געמיינ־זאַמע איבערלעבונגען.

— ווען איז ביי אייך געבוירען געוואָרען דער ערשטער פערדאַכט? — האָט דער ריכטער אַ פרעג געטון.

(פאָרטזעצונג קומט).

פערזענליכעס

(ב) דער לייטער פון דער געזונדהייטס-אפטיילונג ביי דער וואיעוואודזטווע ד"ר סקאלסקי האט פון היינט אן אנגעהויבן זיין אורלויב.

נעכטיגע רינג-קאמפען אין צירק

אין דער ערשטער פאר האבען נעכטען געקעמפט פאשאף מיט שניידערן. דער קאמף האט געדויערט 7 מינוט און זיך פערענדיגט מיט'ן זיג פון פאשאף.

אין דער צווייטער פאר האבען געקעמפט די צוויי ריזען קארש און מיכאעליס, דער קאמף איז געווען זעהר נישט קיין אינטערעסאנטער און האט זיך פערענדיגט אין דער 34 מינוט מיט'ן זיג פון מיכאעליס. א שעהנער קאמף איז געווען שטיבאר—ווילינג. שטיבאר קעמפט ווי געוועהנליך זעהר עלעגאנט און ווילינג, ווי געוועהנליך, זעהר ברוטאל. אין דער 25 מינוט האט געזיגט ווילינג.

פיל טעכניק האבען אין זייער קאמף ארויסגעוויזען גארקאוויענקא און סאמסאן וועלכע האבען געקעמפט אין דערלעצטער פאר. אין דער 26 מינוט האט סאמסאן פערלעגט גארקאוויענקאן א דאפעלטען נעלסאן. גארקאוויענקא האט איבערגעדרעהט סאמסאנען און איהם אוועקגעלעגט אויף ביידע לאפאטקעס.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, 1. אויגוסט

12.10 ווארשא: קאנצערט פון גראמאפאן-פליטען. 16.30 ווארשא: קינדער-פראגראם, קאנצערט פון גראמאפין פליטען. 16·30 קראקא: אוידיציע פאר יוגענד. אויסגעפיהרט דורך די ארטיסטען פון שטאטישען טעאטער. 17.25 ווארשא: „ווי אזוי האט מיצקעוויטש געדייזט", פארלעזונג פון מיעטשיסלאוו סמאלארסקי. 18.00 ווארשא: סאליסטען-קאנצערט. 18,50 ווילנא: ליטערארישע אוידיציע. 20.30 ווארשא: אווענד קאנצערט פון פילהארמאנישען ארקעסטער. 20.30 קראקא: אווענד-קאנצערט, וואקאל-דועטען. 22.05 ווארשא: קאמוניקאט פון פ.א.ט. 22.45 ווארשא: טאנץ-מוזיק.

16.00 מינכען: „טריסטאן און איזאלדע", אפערע פון וואגנער. 19.30 בודאפעשט: „ציגיינער-באראן", אפערעטע פון שטויס. 20.00 האמבורג: „פאווארים פון דער צארין", אפערעטקע פון קעלער. 20.00 שטוטגארט: מאצארט-אווענד אויסגעפיהרט דורכ'ן פילהארמאנישען ארקעסטער, בעטייליגונג פון פראפ. מארטא. 20.05 וויען: „ציגיינער-ליבע", אפערעטקע פון לעהאר. 20.15 ברעסלוי: קאנצערט פון פילהארמאנישען-ארקעסטער. 21.00 לייפציג: סימפאנישער קאנצערט. 21.30 רוים: סימפאנישער קאנצערט.

טעלעגראמען

דער 81-יעהריגער געבורטס-טאג פון לארד באלפור

לאנדאן, (י.ט.א.) לארד באלפור האט די טעג געפייערט זיין 81-יעהריגען געבורטס-טאג. זיין געזונד-צושטאנד האט זיך לעצטענס פערבעסערט און רופט נישט א ויס קיין בעאונרוהיגונג. לארד דזשעמס באלפיר ווילט איצט ביי זיין ברודער געראלד באלפור.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן געבורטס-טאג האבען די ענגלישע ציוניסטען איבערגעשיקט צו לארד באלפור'ן הערצליכע גראטולאציעס.

פערלוירען דזשומע - באקצילען

מ'האט מורא, אז אין אוקראינא זאל נישט אויסברעכען קיין עפידעמיע

בערלין, 31 (ספ. טעל.) פון מאסקווע מעלדעט מען, אז דער ראקטאר פון באקטעריאלאגישען אינסטיטוט אין כארקאוו סאלאוואוו האט פערלוירען 30 גלעזלעך מיט באקצילען פון סיבירישער דזשומע.

די מאכט האט פעראָרדענט צו ארעסטירען דעם אומפאראנטווארטליכען פראפעסאר. מ'האט מורא, אז אויב די באקצילען וועלען אריינפאלען אין נישט עפטשפרעכענדע הענד, קען אין אוקראינא אויסברעכען א עפידעמיע פון דזשומא.

Dr. Trawiński
POWRÓCIŁ
ul. Piotrkowska 105.

DR. MED.
A. URYSON
אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.
Konstantynowska 20, telef. 35-85.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע.
אנדזשעיא 5, טעל. 59-40
נעמט אן פון 8–10 פריה און פון 5–9 אווענד. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הוים-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויסגלויס אויף סיפילים און טריפער. קאנסילואמס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
—— טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. ——
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א ברוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

ד"ר שוויג
אויגענארצט
צוריקגעקעהרט
ZAWADZKA 6.
Telefon 35-01
עמפפאנגט פון 11–1
און פון 4—6 נאכמ.

Dr.
HELLER
ספעציאליסט פאר הויט-וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
נאווראט 2 טעל. 29-[illegible]
[illegible]

וויכטיג פאר לעטניקעס
PALMA-PATENT

אנשטאט זיך צו בארגען א בעט אויף אבנוץ-געלד קויפט בעסער פאר'ן זעלבען געלד
אנ'עכט פאטענטירט בעט מיט א מאטראץ
PALMA-PATENT וואס איז פערזעהן מיט דער שוץ-מארק
פאר וועלכען מיר גאראנטירען אויף 3 יאהר.
אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל
ניקעל-בעטען, אמעריקאנקעס,
ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך,
טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך
טעטער-מאס. אויף רעדלעך.
מאטראצען
געבעטע, שאסקאווע און קאנאדיסקע קאזעטקעס און טאפטשאנעס
צעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס און ברוין 17 זל., פאלאווע-בעט. 14 זל.
רעעלע בעהאנדלונג. פאבריקס-פרייזען. זעמטליכע רעפאראטורן.
הורט לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31-85. דעטייל

א לאנג-יעהריגער געוועז. געריכטס-סעקרעטאר
שרייבט און ערלעדיגט אלערליי
ביטעס, קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס
אין אלע שטעט פון פוילען.
א גוטער ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים.
B. MANN, Piotrkowska № 10.

וואר נונג.

אזוי ווי עס האבען זיך בעוויזען אין שטאט וועקסלען מיט מיין אונטערשריפט, ארדרע ע. קרויזקאפ, ערקלער איך, אז פאר די וועקסלען בין איך נישט פעראנטווארטליך און ווארען זיי נישט צו נעהמען. מיט אכטונג נ. בלאס.

א הויז
וואס האט א פארטער און 5 גרויסע געוועלבער
איז פרייזווירדיג צו פערקויפען.
נעבען הויז איז א שעהנער גארטען. צו אינפארמירען זיך שריפטליך ביי **Stanisław Stasiak**
Gniewkowo, ul. Sobieskiego 31
pow. Inowrocław, Poznańskie.

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!

א גרויסער אויסוואהל פון פערשידענע ביכער פון אלע ווארשאווער פערלאגען, אויך פיעסען און פערשידענע לידער צו ביליגע פרייזען. אויך גיב איך א היים ביכער צו לעזען. כ'קויף אויך אלטע ביכער און צאהל גוטע פרייזען. אויך בעקומט מען ביי מיר רעמארק'ס בוך „אין מערב קיין נייעס" צום פרייז נור 2,50 זל אלעס צו בעקומען ביים צייטונגס פערקויפער וועלנארזש, אלט-שטאט 1

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
בזשעזשינער 11, טעלעפאן 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר.	$4^1/_2$—$3^1/_2$
ד"ר הערשנער קינדער-קראנקה.	$4^1/_2$-3 11-9
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	2—12
ד"ר ליבימאוו הויט און געשלעכט-קר.	$1^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר שפירגעלד נערוען און גייסטיגע קר.	2—1
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	$1^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	3—2
ד"ר שמערלאווסקי פרויען-און געבורט-הילף	$4^1/_2$—$3^1/_2$

הסגבא-מערטיס, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א.א. ווי פעקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהל. איינשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף פערלאנג וויזיטען אין שטאט. אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמע און בלוט
אימפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי מטאר אפאלסקא צאהן-ארצט	6—3 1—10
קינסטליכע צייהן, קראנצען, מאסטען א. א. ו.	

די לעטשניצע איז אויך טעטי זונטאג

Dr. med.
H. LAJCHTER
צאהן-כירורג
דיזאסיע-, קין-, גימען-, און צונג-קראנקהייטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-66
od $1^1/_2$—5 po pol. 4604

א קרעפטיגער אינטעליגענטער
יונגע
פון אנשטענדיגע עלטערן קאן בעקומען א פאסטען אין א פערפומעריע - געשעפט געגען באלדיגע צאהלונג. רעפערענצען נויטיג. צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג.

אוואוינונג
בעשטעהענד פון 2 צימער מיט א קוך און בעקוועמליכקייטען זאפארט צו פערדינגען. צו ערפאהרען ביי פוקס פאמארסקא (שרעדניא)73

קאליגראף
ל. בערמאן
(דער יונגער) וואוינט אויף זאוואדזקא 1,19-ער שטאק, און לערנט אויס שעהן און שנעל שרייבען.

Dr. med.
L. Pikielny
ארצט
ספעציעל ארצט פאר ניר-בלאזען און הארן - קראנק
NAWROTS
tel. 19-90
עמפפאנגט פון 4–7 אוו. נעמט אויך אן אין דער לעטשניצע „Zdrowie„ נאווראטשעסקא 3 פון $12^1/_2$ ביז 2 שייגער נאכמ.

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11.
טעל 34-72
נעמט אן פון 6–8 אווענד.

כי ימצא בקרבך איש או אשה אשר ילכו
וואס קלערען צו געהן אין אנ'אנדערע ביורא
ודרשת היטב והנה אמת נכון הדבר, והגד להם זאלסטו זיי זאגען
אז נור אין ביורא ביים רעכטסקאנסולענט
י. מאנעלא
17 פיעטריקאווער 17
52 זאכאדניא 52
טעלעפאן 48-79
ווערט געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע סאנדאווע זאכן, ביטעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילן, קארנע און ציוויל אפעלאציעס, אדוואלאציעס, אינטערציזיעס, ספעציאליסט פון שותפות-אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
מיט אכטונג
י. מאנעלא, פיעטריקאווער 17
דורכגאנג זאכאדניא 52.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי נאז האלז, אויערן קר.	3—2 11—10 7—6
ד"ר רוזשאנער הויט און געשלעכט קר.	2—1 11—10
ד"ר גאלדשטיין- אויגען-קראנקהייטען פאלאק	2—1 8—7
ד"ר יוסטמאן נערוען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פאפיערני פרויען און געבורט-הילף	6-5 1-$11^1/_2$
ד"ר קאנטאר כירורגישע-קראנק.	$5^1/_2$-$4^1/_2$ זונ. 1—2
ד"ר וויינבערג אינ. הערץ לונגען	12—1, $7^1/_2$—$6^1/_2$
ד"ר סטופעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראזענטשיק צאהן-ארצט	3—7
נ. ראזעס צאהן-ארצט	8—2

צאהן-טונגדהיילונג, בעלייכטונגען, קראנען, מאסטען אא.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונגען קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער.
אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג
וויזיט אין דער שטאט.
ערצט.-קאסמעטיש. גאבינעט
פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5–7 אווענד

אבאנעמענטס-פרייז: [illegible] אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים [illegible] א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל. פאר'ן איבערהאלט און פארמיקטן די אנאנסען איז דער [illegible] די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער רייע 8 שפאלטען אין טעקסט—40 . . . . . —60 . . . . . 4 נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . —18 . . . . . 8 [illegible] פאר א מילימעטער-שורה: [illegible] דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א הארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21;
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.